

Jaarverslag NVKC 2012

Algemeen jaarverslag

Inleiding

2012 was een bijzonder jaar voor de NVKC: het lustrumjaar! Ons 65-jarig bestaan hebben we uitgebreid gevierd. De Lustrumcommissie onder voorzitterschap van collega dr. Paul Frank had tal van activiteiten in petto, met als absoluut hoogtepunt het Lustrumcongres in september.

Het jaar begon met de verschijning van een onderzoeksspecial van het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde (NTKCL). Daarop volgde actieve deelname aan de Open Dag van de Zorg door tal van klinische laboratoria. Hiertoe was een speciaal 'Open Dag Pakket' met allerhande materialen beschikbaar. Op 19 april volgde de Nationale Wetenschapsdag Klinische Chemie. Vlak voor de zomer was er een PAOKC gewijd aan '65+, jong en vitaal'. In september volgde het grote lustrumcongres in hotel Krasnapolsky te Amsterdam; de plaats waar de NVKC in 1947 is opgericht.

Het congres ging van start met een symposium voor leidinggevende analisten over het thema 'Communicatie en Beeldvorming'. Tijdens de Lustrum ALV werd de voorzittershamer door dr. Hans Janssen overgedragen aan de nieuwe voorzitter dr. Claudia Pronk-Admiraal. De Gorter en Graaff prijs werd uitgereikt aan collega dr. Jan van de Weide die dankzij de moderne technieken de prijs 'real time' in ontvangst kon nemen in Budapest. Eveneens werd de 'app' klinische chemie gelanceerd waarmee het mogelijk is voor aanvragers om via de smartphone allerlei gegevens vanuit het laboratorium op te vragen. De Wetenschapscommissie nam het stokje over en bood een wetenschappelijk programma aan met gerenommeerde sprekers over actuele onderwerpen.

Vlak voor het congres verscheen een speciale lustrumeditie van het NTKCL met als thema 'Verbinding tussen de lijnen', waarin middels interviews met stakeholders inzage werd geboden in hoe belangrijke spelers in de zorg tegen onze beroepsgroep aankijken. Onder datzelfde thema vond daarop het Lustrumsymposium plaats. Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en stakeholders discussieerden met elkaar en met de zaal onder leiding van gespreksleider Joep Stassen over de waarde van de klinische chemie. Het geheel werd gelardeerd met korte films waarmee de ontwikkeling die het vak vanaf de jaren '80 heeft

doorgemaakt, werd geïllustreerd. Aan het eind van het symposium werd de Publieksprijs uitgereikt met ook al een lustrumtintje: het laboratorium van het Jeroen Bosch Ziekenhuis in Den Bosch ontving de prijs voor hun POCT project in de eerste lijn. Daarnaast werd een oevreprijs uitgereikt aan het KCHL van het Bronovo ziekenhuis in Den Haag, dat voor elke editie van de prijs in afgelopen jaren een inzending heeft verzorgd. Een swingend feest in de Beurs van Berlage tot in de vroege uurtjes maakte tenslotte het lustrum tot een onvergetelijke gebeurtenis.

Aan de organisatie en invulling van het lustrumjaar hebben tal van commissies een belangrijke bijdrage geleverd. Zij zullen daarover zelf hieronder meer in detail berichten. Ook het bureau van de NVKC heeft ondanks de zware omstandigheden moedig stand gehouden en zich onmisbaar getoond.

Naast de feestelijkheden rondom het Lustrum heeft de NVKC ook op tal van andere zaken mijlpalen bereikt dan wel vooruitgang geboekt.

In samenspraak met de VAL is een 'masterplan klinisch chemie' opgesteld waarin de gezamenlijke inspanningen zijn opgenomen die uiteindelijk moeten leiden tot het verkrijgen van de wettelijke erkenning van de gehele beroepsgroep. De route via het Ministerie van VWS is tot op heden immers een moeizame gebleken.

Het synergietraject met de Orde van Medisch Specialisten heeft invulling gekregen door het toehoorderschap van NVKC en NVZA bij de zittingen van de Raad Kwaliteit en de Raad Opleiding. Onder auspiciën van de Commissie Kwaliteit zijn verschillende richtlijnen tot stand gekomen en voorgelegd aan de ALV. In de ontwikkeling van de Centrale Richtlijn Klinisch Chemie zijn grote stappen gemaakt. Vakgroepvisitaties beginnen steeds meer vorm te krijgen. Het transitiedocument 'van CCKL praktijkrichtlijn naar ISO 15189' heeft instemming van de vereniging gekregen.

Onder leiding van prof.dr. Hans Willems heeft de Opleidingscommissie het curriculum van de opleiding nieuwe stijl vrijwel voltooid. Opleidingsinstituten hebben constructief bijgedragen aan het realiseren van een forse reductie van het aantal instroomplaatsen.

De NVKC heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de 'Leidraad begeleiding introductie nieuwe orale antistollingsmiddelen (NOAC's)'. Op het terrein van de eerstelijnsstarieven hebben zich

belangrijke ontwikkelingen voorgedaan: alle diagnostiek valt nu onder één beleidsregel waaraan een tariefbesluit is gekoppeld waar ook een honorariumdeel in zit. De NVKC is mede-ondertekenaar van de Code ter voorkoming van ongewenste belangenverstrengeling die door KNAW, KNMG en de Gezondheidsraad is ontwikkeld.

Op haar jaarlijkse beleidsdag in november heeft het bestuur haar prioriteiten voor 2013 bepaald; belangrijk aandachtspunt daarbij was in hoeverre met deze activiteiten ook de zichtbaarheid van het vak kan worden vergroot.

Het jaarlijks overleg met de NVML had als belangrijkste onderwerp de nascholing van analisten. Dit krijgt een vervolg op het voorjaarssymposium voor leidinggevende analisten in 2013.

Op een aantal dossiers is helaas geen vooruitgang geboekt. De beoogde samenwerking met KNMP en NVZA is niet van de grond gekomen. De FMLS leidt een slapend bestaan.

Vereniging

Facts and figures

Aan het einde van het verslagjaar had de NVKC 730 leden: 277 geregistreerde klinisch chemici (waarvan 1 erelid en 1 lid van verdienste), 13 artsen klinische chemie, 81 klinisch chemici in opleiding, 150 gepensioneerde klinisch chemici en 5 ereleden. Daarnaast waren er 151 'gewone' leden, 20 gepensioneerde leden, 3 studentleden en 31 bedrijfsleden.

Veel meer dan het aantal leden zegt de *activiteit* van die leden iets over de dynamiek van de vereniging. De NVKC telt ruim 40 eigen commissies en werkgroepen en is daarnaast vertegenwoordigd in meer dan 100 externe/aanpalende organisaties. Zeker 75% van de registerleden is actief in minimaal 1 van deze gremia. Valt er ergens een plaats open of wordt er een nieuwe activiteit opgezet, dan hoeft er vrijwel nooit vergeefs een beroep op de leden te worden gedaan. Het is tevens beleid om waar dat mogelijk is de klinisch chemici in opleiding te laten participeren in commissies en werkgroepen. De onderlinge banden blijven versterkt binnen de 9 regio's die regelmatig bijeenkomen en eigen activiteiten ontplooiën.

Het bestuur onderkent het cruciale belang van actieve participatie van de leden en wil dit ook zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren. De infrastructuur die het verenigingsbureau daarbij biedt, is daarvoor essentieel. Ter illustratie: in 2012 werd er gemiddeld meer dan 25 maal per maand op het bureau vergaderd. Steeds meer ontdekken commissies en werkgroepen het gemak van telefonisch vergaderen; het bureau reserveerde er gemiddeld 10 per maand. Het aantal e-maillijsten waarmee commissies en leden onderling eenvoudig kunnen communiceren bedroeg 37 eind 2012.

Beleidscyclus

De in 2008 in gang gezette beleidscyclus, waarbij het meerjarenbeleidsplan 2009-2013 steeds per jaar wordt ingevuld door SMART geformuleerde jaarplannen van bestuur en commissies, werd in 2012 voortgezet.

Het is verheugend te zien dat in 2012 alle commissies hun plannen hebben ingediend voor 2013 en tijdens een gezamenlijke bespreking hiervan in september konden ook de dwarsverbanden worden gelegd. Op de najaarsledenvergadering werd het complete jaarplan inclusief de begroting met algemene stemmen aangenomen. Vanuit de commissies komen tevreden geluiden over deze werkwijze: het biedt houvast bij de uitvoering van plannen door het jaar heen en de rapportage hierover. In 2012 is een werkgroep gevormd die onder leiding van de nieuwe voorzitter het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2014-2018 gestalte zal geven.

De mensen

Ook in 2012 bleef het NVKC bureau niet gevrijwaard van serieuze gezondheidsproblemen. Beleidsmedewerker Christine Ruiters is wegens ziekte een half jaar uit de running geweest. En hoewel getracht is door extra uren van de zittende en inzet van tijdelijke medewerkers de gaten zoveel mogelijk op te vullen, heeft dit toch een zware wissel op het bureau getrokken, zeker in de voorbereidingen naar het Lustrumcongres toe. Ambtelijk secretaris Ursula van Duin heeft daarop besloten de NVKC te verlaten. Medio november heeft het bestuur een vacature gesteld voor een full time office manager die begin 2013 zal worden ingevuld. Gedurende het komende jaar zal worden bekeken of de ingezette koers leidt tot voldoende stabiliteit en continuïteit voor de komende jaren.

Bij hun afscheid hebben drs. Wim Rutten en prof.dr. H.L. Vader een Koninklijke onderscheiding ontvangen. Dr. Dirk-Jan Reijngoud is benoemd tot bijzonder hoogleraar aan de faculteit Medische Wetenschappen van het Universitair Medisch Centrum Groningen met de leeropdracht 'Laboratoriumgeneeskunde, in het bijzonder de erfelijke variëteit van het metabolisme'. In het verslagjaar zijn de leden drs. T. Postma en ir. H.A. Veder ons ontvallen.

Hieronder doen NVKC commissies en werkgroepen op hun eigen wijze verslag over het afgelopen jaar.

Concilium Clinicum Chemicum

In het verslagjaar is de samenstelling van het Concilium gewijzigd. Prof.dr. Huib Vader heeft het Concilium verlaten bij de beëindiging van zijn actieve loopbaan als klinisch chemicus en dr. Hans Janssen bij het beëindigen van het voorzitterschap van de NVKC. Als nieuw lid werd de nieuwe voorzitter van de NVKC, dr. Claudia Pronk-Admiraal, verwelkomd. Dr. Michael Fouraux nam in de rol van voorzitter Visitatiecommissie de plaats in het Concilium over van dr. Jody van den Ouweland.

Het Concilium heeft in 2012 driemaal vergaderd en wel op 15 maart, 14 juni en 13 september. Een geplande vergadering in december is verschoven naar 24 januari 2013.

In de agenda hebben de onderwerpen uit het Concilium werkplan de boventoon gevoerd.

Beroepsprofiel

Het Concilium heeft een verkenning uitgevoerd van de mogelijke ontwikkelingen in het vak met als horizon

2020. De conclusie was dat in elk geval het contact met de patiënt toeneemt, allereerst via de website 'uw-bloedserieus' en de daaraan verbonden publieksvraagbaak, maar ook door directe benadering van KC's door patiënten via de telefoon of bij bloedafname. *Het vraagt om doorontwikkeling van de vaardigheid om op het geëigende niveau deze voorlichtingsrol te vervullen zonder de rol van de behandelend arts in de weg te staan.* Het Concilium is van mening dat vanuit de professie het patiëntencontact geen doel op zich is. Een tweede ontwikkeling is de onomkeerbare trend tot concentratie van laboratoria, veelal in regionaal verband. Dit vraagt enerzijds om ontwikkeling van bedrijfskundig en financieel-economisch inzicht en anderzijds in voorbereiding op een carrière als klinisch chemicus in grote samenwerkingsverbanden of zelfs in een financieel-competitief werkklimaat.

De derde ontwikkeling is niet zozeer nieuw als wel van voortdurende betekenis, nl. de noodzaak om het vak inhoudelijk te blijven vernieuwen. Dat wil zeggen aandacht voor nieuwe biomarkers, voor nieuwe analytische technieken als moleculaire biologie, massaspectrometrie en statistische methoden voor geïntegreerde interpretatie van biomarkerprofielen. Uitblijven van vernieuwing leidt onherroepelijk tot achterblijven van het vak bij andere medische vakgebieden en daarmee terugval in relevantie. Daarin ligt het streven van het Concilium besloten om te zorgen dat er ook wordt opgeleid voor de opvolging van zittende hoogleraren. Het Concilium maakt zich in dit verband zorgen over het te constateren verschil in beleving van het belang de wetenschap in de UMC's versus de niet academische ziekenhuizen. Aan de ene kant is er de universitaire wereld, met impactfactoren en subsidieaanvragen, aan de andere kant de perifere wereld met vaak op toegepaste wetenschap gerichte activiteiten. Het Concilium heeft in zich dat verband uitgesproken voor uitbreiding van de wetenschappelijke activiteiten in OOR verband.

Opleiding

Ten aanzien van de inhoud van de opleiding wordt er voor de toekomst wel gerefereerd aan de hierboven geschetste scenario's maar in concreto heeft het Concilium zich vooral gebogen over de vraag hoe prof. Willems na zijn emeritaat kon worden opgevolgd als voorzitter van de Opleidingscommissie en over de positionering van de OC op zichzelf. Het Concilium heeft zich uitgesproken voor een voortbestaan van een aparte opleidingscommissie naast het Concilium, zeker zolang het curriculum nog in een ontwikkelingsproces verkeert. Na een brede verkenning van de mogelijkheden heeft het Concilium zich adviserenderwijs uitgesproken voor de benoeming van prof.dr. Jan Lindemans als voorzitter van de Opleidingscommissie, naast zijn voorzitterschap van het Concilium met de afspraak dat hij in het najaar van 2014 bij beëindiging van zijn loopbaan als klinisch chemicus wordt opgevolgd door prof. Ron Kusters.

Ten aanzien van de opleiding heeft het Concilium zich ook gebogen over de pittige discussie die zich binnen de vereniging heeft afgespeeld rond het thema wetenschap in de opleiding. Binnen het Concilium overheerst de mening dat wetenschap een wezenlijk

onderdeel van de opleiding moet (blijven) uitmaken. Zie daarvoor ook bovenstaande weergave. Het in de Opleidingscommissie gesuggereerde model van verplichte opname van een academische stage in ieders opleiding wordt vanwege de daarover ontstane controverse als niet haalbaar gezien. Een sterkere prikkel zou kunnen uitgaan van de eis dat aan het begin van de opleiding een onderzoeksvoorstel moet worden opgesteld als onderdeel van het opleidingsprogramma. Dat voorstel is inmiddels door de Registratiecommissie overgenomen in het formularium. Het Concilium pleit voor een intensiever contact tussen universitaire en perifere opleidingsinstituten voor samenwerking op onderzoeksgebied.

Om inzicht te krijgen in de beleving van wetenschap binnen de groep van KCio's heeft het Concilium een enquête uitgezet onder de KCio's. De resultaten laten een gevarieerd beeld van meningen zien die echter in meerderheid ondersteunen dat wetenschap essentieel is ook binnen de opleiding.

Een basisberoep klinische chemie

In aansluiting op de doelgerichte pogingen van het bestuur om een juridische bescherming te verkrijgen voor de beroepsuitoefening van de klinische chemie via de wet BIG heeft het Concilium zich verder verdiept in de mogelijkheden om een basisberoep klinische chemie tot stand te brengen dat zou kunnen voldoen aan de kwalificaties voor een artikel 3, wet BIG registratie. Dat is noodzakelijk omdat alleen via een art.3 erkenning de weg open staat naar een art.14. opname van de uiteindelijke specialisatie tot klinisch chemicus. Voor het basisberoep zijn verschillende opties verkend, die lopen van geen extra basisberoep tot de creatie van een nieuwe beroepstitel als bv. pathobiochemicus die kwalificeert voor art.3 erkenning mits er toelating is tot een vervolgopleiding tot laboratoriumspecialist klinische chemie. Een bachelor-master combinatie die zonder ingewikkelde ingrepen aangeboden zou kunnen worden en zonder meer toelating tot de opleiding mogelijk zou moeten maken, lijkt althans inhoudelijk dicht aan te liggen tegen combinaties die tenminste in drie Universiteiten (Groningen, Utrecht, Nijmegen) worden aangeboden.

Het doorlopende actiepunt 'leerstoelen aan de UMC's' heeft de aandacht van het Concilium en spitste zich in 2012 toe op de situatie in het LUMC en de TU-Eindhoven. Met de betrokkenen wordt contact onderhouden om vanuit het Concilium zo effectief mogelijk te kunnen acteren.

Het voornemen om contacten aan te knopen met de Concilia van aanpalende beroepsgroepen heeft nog geen invulling gekregen.

Opleidingscommissie

De Opleidingscommissie kwam zevenmaal bij elkaar in 2012 en er werden drie opleidervergaderingen gehouden. Het curriculum nieuwe stijl is dit jaar vrijwel afgerond. Het enige wat nog rest is de inhoud van het 5^e jaar of wel het fellowjaar genoemd. In 2013 zullen de eerste klinisch chemici nieuwe stijl worden afgeleverd.

De volgende onderwerpen werden in 2012 besproken:

Modules

Er zijn 140 modules in de aandachtsgebieden en 80 in de overige onderwerpen goedgekeurd. In september werd opnieuw de mogelijkheid gecreëerd om nieuwe aanvragen in te dienen. Daar is beperkt van gebruik gemaakt. Verder is besloten hoe de toetsing van de modules wordt vorm gegeven. Driekwart van de KCio's volgt de modules in eigen huis en een kwart gaat naar elders. Ook zijn de regels rond de financiering gecommuniceerd met de opleiders.

Evaluatie 1ste jaar

Onder verantwoordelijkheid van de werkgroep Ermens werd het verloop van het eerste opleidingsjaar geëvalueerd. Opleiders, KCio's en betrokken commissies werden gehoord. De uitkomsten zijn met de opleiders besproken en zullen zeker leiden tot aanpassingen. Men is gematigd tevreden. Opleiders hebben nog het meest moeite met het onderscheid tussen basisjaar en verdiepingperiode. Ook mag verwacht worden dat het aantal KPB's zal worden verminderd. De participatie van opleiders in de theoretische dagen mag nog worden geïntensiveerd. Tenslotte zal nog goed worden gekeken naar de mogelijkheid om het transfusieonderdeel terug te laten komen in de verdiepingperiode.

5de jaar

Besloten is om eindtermen te formuleren waar een specialist in het aandachtsgebied aan het eind van het 5de jaar aan moet voldoen. Het 5^e jaar of soms wel fellowjaar genoemd is vooral bedoeld om ervaring in het aandachtsgebied op te doen. In 2013 zal hierover definitief worden besloten.

Verdeling opleidingsplaatsen

Op voorstel van de Commissie werd door de opleiders een verdeling van de opleidingsplaatsen over vier jaar (2013-2016) aangenomen. Binnen ieder OOR is vervolgens de toegewezen opleidingscapaciteit verdeeld. De verdeling in 2013 over de opleidingsinstituten is door het bestuur van de NVKC ingediend bij de BOLS-kamer en is door VWS geaccepteerd. In 2012 zijn 13 KCio's met hun opleiding gestart en dit aantal is ook uitgangspunt voor de verdeling van 2013 tot 2016.

Pilot kwaliteitsinstrument

Een aantal leden van de Opleidingscommissie aangevuld met leden uit de Registratiecommissie en Bestuur (TOTEM) heeft zich gebogen over de ontwikkeling van een kwaliteitsmeting van opleidingsinstituten om daarmee uiteindelijk het aantal opleidingsinstituten te reduceren. In 2012 heeft een pilot plaatsgevonden met een vragenlijst in vier categorieën. 33 laboratoria hebben hieraan deelgenomen. TOTEM is de mening toegedaan dat dit instrument in handen moet worden gegeven van de Visitatiecommissie omdat de mogelijke consequenties, die dit voor instituten kan hebben niet los gezien kan worden van de erkenning als opleidingsinstituut. In 2013 zullen de uitkomsten met de opleiders worden besproken en hoe we hiermee verder gaan.

Theoretisch onderwijs

In 2012 zijn de opleidingsdagen voor basisjaar en verdiepingperiode opnieuw vastgesteld op basis van de evaluaties uit 2011. Ook werden besluiten genomen om het bureau van de NVKC te ontlasten.

Opvolging voorzitter

Het bestuur heeft op voorstel van de Opleidingscommissie besloten om per 1 januari 2013 het voorzitterschap over te dragen aan prof.dr. Jan Lindemans met prof.dr. Ron Kusters als vice-voorzitter. De laatstgenoemde zal na één a twee jaar het voorzitterschap van collega Lindemans overnemen.

Contact met RC, VC en TC

Er heeft in dit jaar eenmaal een overleg plaats gehad met de andere commissies die met de opleiding te maken hebben. Dit afstemmingsoverleg werd als zeer nuttig beschouwd en zal in 2013 worden gecontinueerd.

Orde van Medisch specialisten

De collegae Willems en Sturk hebben twee vergadering van de Raad Opleidingen van de Orde in 2012 als toehoorder bijgewoond. Van beide kanten werd de aanwezigheid van vertegenwoordigers van de NVKC in deze raad als nuttig en leerzaam gezien. In 2013 zal dit worden gecontinueerd door deelname van collegae Sturk en Lindemans.

Registratiecommissie

De Registratiecommissie kwam dit verslagjaar 11 maal bijeen, waarvan 8 maal telefonisch. De Examencommissie (samengesteld uit een aantal leden van de RC) kwam 9 maal bijeen. In 2012 zijn tot de commissie toegetreden dr. Philip Kuijper als beoogd voorzitter vanaf 2015 en dr. Inez Anne Haagen als beoogd opvolger van dr. Rob Jansen in de EC4Registratiecommissie per juni 2013. Per 1 juni is drs. Ferry Bergkamp afgetreden, dr. Henk Adriaansen is hem opgevolgd als secretaris. Per 31 december 2012 is dr. Rob Kraaijenhagen afgetreden als voorzitter. Hij wordt voor twee jaar opgevolgd door prof. dr. Rien Blankenstein.

Register

Aan het eind van het verslagjaar waren er in totaal 277 registerleden. Van deze registerleden hebben er 13 de aantekening EMZ, 17 de aantekening Hematologie en 13 de aantekening Endocrinologie. In 2012 werden 12 nieuwe registerleden ingeschreven. Na het volgen van de opleiding in een aandachtsgebied werd drie maal de aantekening Endocrinologie bijgeschreven en vier maal de aantekening Hematologie. Het Registratiereglement Klinische Chemie is geactualiseerd, met name voor wat betreft het vereiste aantal uren geaccrediteerde nascholing per vijf jaar en verplichte deelname aan kwaliteitsvisitee.

Herregistratie

Het aantal aangevraagde herregistraties in 2012 bedroeg 34. Twee registerleden hebben afgezien van herregistratie in verband met resp. werkzaam zijn in het buitenland dan wel het niet meer direct betrokken te zijn bij klinische chemie.

EC4

De vertaling van het curriculum en de reglementen is in gang gezet. De EC4 stipendia zijn op de website geplaatst. Er wordt, mede met inbreng van Nederlandse collega's, gewerkt aan een Europese syllabus. Er is overeenstemming over de naamgeving van het beroep: Specialist Laboratory Medicine.

Opleiding

Instituten

Eind 2012 hadden 37 instituten opleidingsbevoegdheid, waarvan er vijf eveneens bevoegd waren tot opleiding in het aandachtsgebied EMZ en vijf in de Endocrinologie. Opleidingen in het aandachtsgebied Hematologie kregen wederom gestalte via 'gelegenheidscombinaties'. Vijf instituten hadden tevens een AB-opleiding. In het verslagjaar is van zes instituten de opleidingsbevoegdheid verlengd.

KCio(a)

Het totaal aantal klinisch chemici in opleiding bedroeg eind 2012 79. Er waren 17 registerleden in opleiding voor een aandachtsgebied (1 EMZ, 9 Endo en 7 Hema). Voor 14 KCio's werden de opleidingsvoorwaarden vastgesteld; in het verslagjaar zijn 14 KCio's gestart met de opleiding (waarvan 7 in een gecombineerde AA dan wel AB-constructie). Er zijn 7 opleidingen in het aandachtsgebied Endocrinologie van start gegaan, en 2 in de Hematologie.

De Commissie heeft de rapportages van 13 voortgangsgesprekken en 14 eindgesprekken en 7 eindoordeelen aandachtsgebieden behandeld. Tevens heeft de Commissie tal van gewijzigde opleidingsschema's beoordeeld; dit betrof deels verlenging van de opleiding wegens zwangerschaps-/ ouderschapsverlof en deels het gaan volgen van modules.

Modules

In totaal heeft de Registratiecommissie 265 modules - hetzij rechtstreeks, hetzij na ingediende bezwaarschriften - toegewezen aan 38 instituten. Het betreft de volgende aantallen per module:

Hematologie A	32
Hematologie B	28
Hematologie C	28
Endocrinologie A	19
Endocrinologie B	26
Endocrinologie C	20
EMZ A	26
EMZ B	6
EMZ C	5
Eerstelijnsdiagnostiek	17
Acute en intensieve zorg	19
POCT	17
Management	19
Kindergeneeskunde	10
Immunologie	12

Overig

Regulier overleg werd gevoerd met het bestuur en de Visitatiecommissie. Op 25 april is met Opleidingscommissie en andere commissies het eerste jaar van

de opleiding nieuwe stijl geëvalueerd. Vanaf 2013 wordt het aantal opleidingsplaatsen gereduceerd tot 13 per jaar. Deze plaatsen zijn verdeeld over de OOR's en binnen elke OOR zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de opleidingsplaatsen over de instituten. In overleg met de OC werden de modules aan de instituten toegewezen.

Op 22 juni is er informeel overleg geweest met de secretarissen van de MSRC. Registratie voor klinische chemie onderbrengen bij de MSRC blijkt niet mogelijk. Op 14 november is er een speciale TOTEM vergadering geweest over de inzet van kwaliteitsindicatoren voor opleidingsinstituten.

De Commissie heeft de volgende besluiten genomen:

- Voor wat betreft een opleiding in fusie instituten, waarbij de opleidingsplaatsen zijn toegewezen aan verschillende ziekenhuizen, geldt dat er sprake is van één opleidingsgroep met één opleider, één waarnemend opleider, één set protocollen en afspraken en een geïntegreerd opleidingsschema voor iedere KCio. Voor deze opleiding geldt het maximum van drie tegelijk aanwezige KCio's. Dit is gecommuniceerd in de Opleidingsnieuwsbrief van augustus 2012.
- Het onderwijs in de analytische chemie door prof. Lingeman van het VUMC wordt als formeel onderdeel aan het opleidingsplan toegevoegd. Vrijstelling hiervoor wordt alleen verleend in evidente gevallen van adequate vooropleiding.
- Bij het aanvragen van opleidingsvoorwaarden dient te worden aangegeven in welke onderzoekslijn de KCio gaat participeren. Dit dient in het opleidingsschema te worden vermeld.
- In geval van het niet halen van een tentamen gelden maximaal twee mogelijkheden voor herkansing.

Visitatie Commissie

In januari 2012 heeft de Visitatiecommissie 3 nieuwe leden verwelkomd, namelijk dr. Marlea van Drunen, dr. Hans Kemperman en dr. Ference Loupatty. Laatstgenoemde is binnen de commissie benoemd als secretaris. Dr. Michael Fouraux heeft het voorzitterschap van de Visitatiecommissie overgenomen van dr. Jody van den Ouweland.

In het verslagjaar 2012 heeft de Visitatiecommissie elfmaal vergaderd, waarvan tienmaal telefonisch en eenmaal live. Hoewel deze voice-2-voice aanpak resulteerde in een efficiënte manier van communiceren is de face-2-face methode effectiever, met name voor verdere uitwerking van een aantal actuele discussiepunten. Om deze reden wordt voor 2013 een kwart van de maandelijkse vergaderingen op locatie gepland.

In totaal zijn in 2012 39 visitaties uitgevoerd, waaronder 13 voortgangsgesprekken, 14 reguliere eindbeoordelingen, 7 eindbeoordelingen specialisaties en 5 instituutsvisitatie. Ten opzichte van het topjaar 2011 zijn dit 12 visitaties minder. Een actueel discussiepunt is het gebruik van het e-portfolio voor visitatiedoeleinden. Eerder werd hier vanwege de privacy gevoelige aard van het e-portfolio aan assistenten de

keuze gegeven om het e-portfolio wel of niet open te stellen voor de Visitatiecommissie. In de praktijk is gebleken dat alle assistenten het e-portfolio wilden opstellen en lijkt de gekozen aanpak te voldoen in de praktijk. Uit de 13 beoordeelde e-portfolios blijkt dat de norm van 20 KPB's per jaar in het algemeen niet wordt gehaald. Hoewel dit punt is besproken in diverse gremia, is deze norm vooralsnog niet gewijzigd. Belangrijk punt van aandacht tijdens de instituutsvisitaties was de beoordeling van de aangeboden verdiepingsmodules. Criteria voor de toetsing van deze verdiepingsmodules zijn niet eenduidig en worden ook verder in overleg met de Registratiecommissie opgesteld.

Naast de reguliere overleggen is een delegatie van de commissie in overleg geweest met de Registratiecommissie, de TOTEM en de Opleidingscommissie over de raakvlakken van deze commissies op het gebied van de opleiding. De discussie over het wel of niet visiteren van personen binnen de NVKC heeft in 2012 niet geresulteerd in een besluit.

Tentamencommissie

Samenstelling Commissie

In 2012 hebben dr. Jan Smit, dr. Hans Kemperman en drs. E. Endert de Commissie verlaten vanwege het einde van hun zittingstermijn. Dr. Daan van de Kerkhof (voorheen secretaris) heeft eind 2012 het voorzitterschap van Smit overgenomen en dr. Martine Deckers is bereid gevonden om lid te worden van de Commissie en daarnaast vanaf 2013 het secretariaat over te nemen.

Hertentamens 2011

In het voorjaar 2012 werden drie mondelinge hertentamens Hematologie (oude stijl) afgenomen. Hierbij ging het in alle gevallen om een mondeling over het onderdeel transfusiegeneskunde. Alle drie kandidaten zijn daarbij geslaagd.

In november 2011 waren er drie kandidaten die het onderdeel transfusiegeneskunde van het Basistentamen niet hadden gehaald. Deze hertentamens werden schriftelijk afgenomen tijdens het Basistentamen juni 2012 door het maken van de transfusievragen van dit tentamen. Van deze drie kandidaten hadden er twee het hertentamen opnieuw niet behaald. Hiervoor heeft de tentamencommissie contact opgezocht met de Registratiecommissie, omdat volgens het reglement deze kandidaten de opleiding zouden moeten beëindigen. In overleg met de Registratiecommissie werd besloten deze twee kandidaten nog één kans te geven voor het behalen van het onderdeel transfusiegeneskunde in november 2012. Dit hertentamen werd door beide kandidaten behaald.

De tentamens zijn inhoudelijk nabesproken door leden van de Tentamencommissie met de klinisch chemici in opleiding tijdens de voorbespreking van het nieuwe opleidingsjaar. De tentamens met antwoorden zijn gepubliceerd in het NTKCL en op de website van de NVKC.

Laatste tentamens oude stijl

In 2012 waren er nog drie kandidaten die een tentamen 'oude stijl' moesten afleggen. In november 2012 is één tentamen Hematologie en één tentamen Endocrinologie en Metabole Ziekten schriftelijk afgenomen. Deze tentamens werden behaald. Hierna bleef er nog één kandidaat over die het tentamen Endocrinologie en Metabole Ziekten moest doen. Dit wordt in maart 2013 in de vorm van een mondeling tentamen afgenomen.

Basistentamen juni 2012

In juni 2012 werd een Basistentamen afgenomen voor slechts 5 kandidaten. Hierbij heeft één kandidaat het onderdeel Transfusie niet behaald. Deze kandidaat kreeg een schriftelijk hertentamen aangeboden in november en heeft dit gehaald.

Proefverdiepingstentamen juni 2012

In 2012 heeft de Tentamencommissie het verdiepingstentamen ontwikkeld. Gekozen werd voor het inmiddels bekende format van 60 vragen in 'ja/nee'-vorm, waarbij telkens een korte toelichting gegeven moest worden. Hierbij hadden 30 vragen betrekking op één van zes casussen en waren er 30 losse vragen van theoretische aard. In juni is dit concept getoetst in een Proefverdiepingstentamen. Het tentamen is vooraf bekeken door leden uit de Opleidingscommissie, waarna de inhoud op enkele details is aangepast om de overeenstemming met het curriculum te verbeteren.

Basistentamen november 2012

Bij het basistentamen van november van dit jaar zijn zeven kandidaten gezakt op het onderdeel transfusiegeneskunde. Op basis hiervan heeft de Tentamencommissie het tentamen retrospectief nog eens beoordeeld op moeilijkheidsgraad. Men kwam tot de conclusie dat het tentamen niet moeilijker was dan eerdere tentamens. Het feit dat relatief veel mensen transfusie niet halen is een actueel onderwerp van discussie, waarvoor ook contact gezocht is met de Opleidingscommissie. Gezakte kandidaten krijgen in juni 2013 een schriftelijk hertentamen voor het onderdeel transfusiegeneskunde.

Verdiepingstentamen november 2012

Op basis van de uitkomsten van het Proefverdiepingstentamen van juni werd in november het eerste echte Verdiepingstentamen gehouden. Voor de beoordeling werd de stof verdeeld in twee apart te behalen onderdelen:

1. Hematologie, stolling en immunologie

2. Chemie, endocrinologie en metabole ziekten

Er waren twee kandidaten die onderdeel 2 niet behaald hebben. Eén kandidaat zal volgend jaar schriftelijk hertentamen doen in november bij de volgende ronde van het Verdiepingstentamen. De andere kandidaat is tegen die tijd al uit de opleiding. Voor deze kandidaat wordt nog een oplossing gezocht. De kandidaten hebben het studeren voor het Verdiepingstentamen als erg zwaar ervaren vanwege de enorme breedte van de leerstof. De Tentamencommissie heeft deze feedback meegenomen naar de Opleidingscommissie.

Kwaliteitsinstrument tentamens

De Tentamencommissie streeft naar een continue kwaliteitsverbetering van de tentaminering. In 2012 werd een pilot gehouden waarbij de scores van tentamens statistisch werden geëvalueerd met SPSS. Deze analyse zal verder worden ontwikkeld in 2013 om te gaan dienen als vaste kwaliteitsindicator voor de individuele vragen van de tentamens.

Commissie Accreditatie Nascholing

Wegens het toetreden tot de Registratiecommissie moest dr. Philip Kuijper de Commissie helaas verlaten. Voor hem wordt een opvolger gezocht.

Omdat de puntenwaardering voor herregistratie binnen de NVKC is herzien, kwam er meer nadruk komen te liggen op de accreditatiepunten in de categorie A. Dit vertaalde zich in meer aanvragen voor accreditatie van kleinere evenementen. In overleg met de Registratiecommissie zijn enkele duidelijk kaders voor puntentoekenning vastgesteld.

De vergaderingen van de Commissie waren voornamelijk telefonisch en de frequentie was 4x per jaar. In 2012 werden aan 179 evenementen accreditatiepunten toegekend

Commissie Kwaliteit

De Commissie Kwaliteit functioneert als een verzamelplaats voor diverse werkgroepen met betrekking tot kwaliteit en richtlijnen. In de Commissie vindt afstemming tussen de werkgroepen en voortgangsbewaking op de diverse dossiers plaats.

Samenstelling en bijeenkomen van de Commissie

De Commissie heeft in 2012 viermaal vergaderd. De samenstelling van de Commissie is licht gewijzigd. Dr. Eric Vermeer heeft de Commissie verlaten. Zijn voorzitterschap van de werkgroep richtlijnen die alle individuele richtlijnwerkgroepen coördineert is overgenomen door bestuurscontact dr. Yvette Kluiters. Onderstaand wordt de voortgang op de jaarplandoelen besproken en vervolgens kort ingegaan op activiteiten naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen.

Accreditatie volgens ISO15189

In dit kader zijn twee grote stappen gezet. In de voorjaarsvergadering hebben de leden ingestemd met het transitiedocument van CCKL naar ISO15189. Daarmee hebben de leden besloten om hun kwaliteitssystemen voortaan volgens ISO15189 in te richten en te laten accrediteren. De Commissie Kwaliteit heeft in het voortraject samen met de andere wetenschappelijke verenigingen betrokken bij laboratoriumdiagnostiek veel werk verzet om samen met de RVA tot een werkbare invulling hiervan te komen.

Richtlijnen

Richtlijnen expliciet bundelen aan ISO 15189

Om een einde te maken aan de onduidelijkheid over de vraag welke 'veldnormen' impliciet worden geacht voor accreditatie zullen deze normen expliciet worden benoemd in een NVKC accreditatieschema ISO15189. Daarbij zullen die richtlijnen worden genoemd die

ofwel door de NVKC zelf zijn opgesteld en bekrachtigd conform het in 2011 vast gestelde protocol ofwel richtlijnen van andere wetenschappelijk verenigingen waarbij de NVKC inbreng volgens datzelfde protocol is verlopen.

Eigen NVKC richtlijnen

In de voorjaarsvergadering zijn de eerste 4 richtlijnen die volgens het nieuwe richtlijnenprotocol zijn opgesteld, vastgesteld. Het betreft:

- richtlijn vrijgave laboratoriumresultaten (waarbij alle aanbevelingen vooralsnog zijn vastgesteld als advies en niet als minimumnorm)
- de richtlijn reflexdiagnostiek bij anemie
- de richtlijn consultverlening door specialisten laboratoriumgeneeskunde
- het visiedocument POCT in de eerste lijn

Richtlijnen van de NVKC die in 2012 zijn herzien

- de richtlijn CDT ten behoeve van detectie van chronisch overmatig alcoholmisbruik heeft een update gehad met toevoeging van technieken en bijstelling van afkapwaarden

Richtlijnen van anderen bekrachtigd door NVKC

In 2012 zijn de volgende richtlijn conform protocol bekrachtigd door de NVKC:

- Richtlijn anemie door aangeboren aandoeningen van de ijzerstofwisseling
- Pre-analytische voorschriften voor stollingsbepalingen
- Richtlijn Zelfcontrole van glucosewaarden door mensen met diabetes
- Richtlijn Primaire tumor onbekend
- LESA Rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek
Actualisering van het landelijk model van het probleemgeoriënteerd aanvraagformulier

NVKC richtlijnen in bewerking

- De richtlijn vrijgave laboratoriumresultaten wordt, samen met de groep die problemen had met het bindend maken van een aantal formuleringen, herschreven; zodat ook deze norm minimumeisen kan bevatten. In 2013 wordt de update aan de leden voorgelegd
- Richtlijn venapunctie en Richtlijn capillaire bloedafname
- Validatie en verificatie van methoden: minimumeisen en adviezen
- Six-sigma als basis voor analytische kwaliteitsdoelstellingen
- Diff boekje
- Het visiedocument POCT in de eerste lijn zal worden omgewerkt naar een richtlijn
- De Centrale Richtlijn Klinische chemie is aan het eind van 2012 vrijgegeven voor commentaar

Harmonisatie referentie-intervallen

Het artikel over de systematiek volgens welke harmonisatie en standaardisatie van referentie-intervallen mogelijk is, nadert de finale fase. Publicatie in 2012 is niet gehaald, maar wel realistisch voor 2013. Voor

de wetenschappelijk basis van dit stuk wordt samengewerkt met diverse SKML secties. Zodra het artikel gereed is, volgt een richtlijn die aangeeft waar en hoe harmonisatie van referentie-intervallen gerealiseerd moet worden. Met SKML zal ook samen opgetrokken worden om naleving van de aanbevelingen en het succes daarvan te toetsen.

Vakgroepvisitatie

De werkgroep vakgroepvisitatie heeft een aantal pilots uitgevoerd voor vakgroepvisitatie waarbij na een digitaal voortraject de visitatie zelf kort en bondig kan en al dan niet aan een CCKL audit gekoppeld. De pilot was succesvol en de najaar ALV heeft besloten het project voort te zetten. Op de ALV werd ook nog een keer benadrukt dat het hebben van kwaliteitsvisitatie op vakgroepniveau essentieel is voor een tweejaarlijks auditregime ISO15189 van de RVA. De werkgroep zal nu een reglement opstellen en dat aan NVKC en VAL voorleggen.

Andere bijdragen

Afstemming met CCKL over auditorenkalibratie

Voorafgaand aan de auditorentraining najaar 2012 zijn twee zaken samen met CCKL geïnventariseerd: enerzijds de meest frequente tekortkomingen bij audits en anderzijds de zaken waar de meeste onduidelijkheid of controverse over bestaat. De zaken met de meeste tekortkomingen vragen om meer beleid en richtlijnen vanuit de NVKC. Voor een belangrijk deel betreft het zaken die in ontwikkeling zijn. De lijst met onduidelijkheden heeft de Commissie voorzien van een normatief onderbouwd NVKC standpunt dat is meegenomen naar de auditorentrainingen. Hiermee is in ieder geval bereikt dat auditorenkalibratie meer kan gebeuren met een NVKC kalibratiewaarde.

NVML kwaliteitsdag

De Commissie heeft meegewerkt aan een dag over de overgang naar ISO15189

VD richtlijn

Na een openbare verzameling van input vanuit de Europese Commissie in 2011 waaraan ook de Commissie Kwaliteit heeft bijgedragen is in 2012 een nieuwe concept IVD richtlijn verschenen waarop nationale overheden nu mogen reageren. Voor de Nederlandse reactie heeft VWS ook de NVKC geconsulteerd. De Commissie Kwaliteit heeft naar zowel Den Haag als Brussel een aantal zorgen en verbeterwensen kenbaar gemaakt die als centraal doel hebben om naleving van ISO15189 gemakkelijker te maken door betere productspecificaties en betere documentatie daarvan.

Raad Kwaliteit

In het kader van de synergetraject neemt de Commissie Kwaliteit van de NVKC deel als toehoorder aan de vergadering van de Raad Kwaliteit van de OMS.

SKMS aanvragen

Voor de vertaling van ISO15189 in het Nederlands is subsidie aangevraagd uit het centrale budget. Voor

het keurmerk zelftesten is subsidie ten laste van het NVKC/VAL budget gevraagd

EFLM

De Commissie Kwaliteit draag bij aan de werkgroep accreditatie en de werkgroep IVD van de Kwaliteits Commissie van de EFLM en was in dat kader vertegenwoordigd op het EFLM congres in Dubrovnik waar Europese afstemming over feedback op IVD regelgeving plaats vond.

Commissie PR en Communicatie, Werkgroep PR-KCio en Webredactie

Online publieksvoorlichting

In 2011 trok de publiekswebsite www.uwbloedserieus.nl in totaal 419.142 bezoekers waarvan 317.947 uniek (74 % van het totaal), oftewel 871 unieke bezoekers per dag. In 2012 waren dit er 877.430 waarvan 611.853 uniek (68%) oftewel 1676 unieke bezoekers per dag. Dat is bijna een verdubbeling! Sinds september van het verslagjaar ligt het bezoekersaantal op werkdagen aan het begin van de week structureel boven de 3000 per dag met een uitschieter naar 4374 op 7 november. Het minimumaantal bezoekers is nooit minder dan 1000 per dag.

De site kent een pagerank van 4; een bovengemiddelde score (zie voor uitleg bij www.nvkc.nl).

De meest bezochte pagina betreft die van het 'aanvraagformulier'. Op deze pagina is het overzicht te vinden van de 270 meest aangevraagde laboratoriumonderzoeken en men kan erop klikken voor meer uitleg. Dezelfde informatie is tot februari 2013 ook nog te vinden op www.kiesbeter.nl. In afnemende mate blijkt dit nog steeds de belangrijke externe verwijzer te zijn: ruim 2 % van de verwezen bezoekers komt via de links van kiesbeter op onze site terecht. De meeste bezoekers komen echter via zoekmachines binnen (83 %). Het RIVM dat Kiesbeter in opdracht van VWS heeft ingericht en beheerd, heeft onlangs te kennen gegeven Kiesbeter te gaan uitfasen omdat de meeste informatie nu ook via andere bronnen beschikbaar is. Het aantal vragen dat de werkgroep Publieksvragen ter beantwoorden kreeg, is licht gestegen van 30 gemiddeld per week in 2011 naar 32 in 2012, waarbij er uitschieters zijn tot 50 vragen per week. Dit blijft goed te 'behandelen' met het huidige dienstrooster. De eerste KCio's die in het kader van de opleiding verplicht meedraaien bij het beantwoorden van publieksvragen hebben zich reeds gemeld.

Het onderzoek van de TU Twente naar de waardering van de antwoorden kwam pas in het laatste kwartaal goed van de grond en wordt in het eerste kwartaal 2013 afgerond

Werkgroep PR KCio

Samenstelling

Dr. Ivon van der Linden, dr. Imke Munnix, dr. Ineke Dijkstra, dr. Judith Emmen en dr. Judith Bons hebben de werkgroep verlaten wegens het voltooien van hun opleiding. Dr. Marianne Zijlstra, dr. Rolf Verheul, dr. Alice Gerrits, dr. Elske Kusters en dr. Lenneke Prinzen hebben hun plaats ingenomen.

iPhone en Android App

2012 heeft in het teken van de eerste officiële NVKC iPhone/Android app gestaan. De app is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de NVKC en het Erasmus MC. De app heeft als doel het automatiseren en digitaliseren van de huidige referentiewaardeboekjes die door de meeste laboratoria gebruikt worden. De app is geïntroduceerd tijdens het lustrum ALV in september 2012 en is met grote interesse ontvangen. De app kan door zijn flexibiliteit gemakkelijk gebruikt worden door verschillende instellingen. Het 'vullen' van de app wordt gedaan middels een excel sheet waarin alle relevante info opgegeven kunnen worden. Het invullen van deze info is samen met de werkgroep PR gedaan.

Congressen

De NVKC is in 2012 vertegenwoordigd geweest op de KNMG Carrièrebeurs door een drietal KCio's uit de werkgroep en door dr. Dirk Bakkeren vanuit de PR Commissie. Helaas hebben zich hiervoor geen artsen klinische chemie gemeld. De hele dag door is er aanloop geweest van zoekende artsen, semi-artsen en ook jonge geneeskundestudenten. Velen waren geïnteresseerd naar het hoe en wat van de opleiding, overigens gedreven door zeer uiteenlopende motieven. Uiteraard werd er lustig geschat en gegokt op het aantal buizen in de ton. Ook moeilijk bleek het voor de meesten om de juiste diagnostiek van een ijzergebreks-anemie voor te stellen conform de NHG richtlijn. Daaruit alleen al mag blijken dat ons vak niet overbodig is of wordt. Verschillende artsen hebben aangegeven om een keer op een laboratorium een dag(deel) te komen kijken. De werkgroep legde de contacten met laboratoria in hun buurt.

Website NVKC

Het aantal bezoekers op de verenigingswebsite www.nvkc.nl blijft stabiel op rond de 470 per dag. Het aantal unieke bezoekers is hier veel minder (40%); maar laat zich gemakkelijk verklaren door het feit dat het vooral leden zijn die op de site iets te zoeken hebben: vacatures, adressen, speciale bepalingen en documenten. De site heeft wel een page rank van 6; dat betekent dat er relatief veel door andere partijen naar wordt gelinkt. Ter illustratie: veelbezochte sites als Kiesbeter.nl hebben een pagerank van 7. (Alleen giganten als Google en Microsoft scoren 10).

Wiedoetwat Database

De WieDoetWat Database is de unieke database van bijzondere bepalingen van geaccrediteerde Nederlandse diagnostische laboratoria. De oude WieDoetWat-database kende geen strakke regie waardoor het kon voorkomen dat 1 enkele bepaling er onder verschillende synoniemen in stond. Ook zijn in de loop der jaren een aantal laboratoriumtesten onderdeel geworden van de routinediagnostiek van ieder laboratorium, maar bleven deze testen als bijzondere bepaling op de WieDoetWat-database staan. Daarom is een nieuwe database gemaakt met een strakkere regie en nieuwe spelregels. In het vervolg wordt aan elke bepaling een LOINC code toegekend, waarmee ook een-

duidelijk elektronische informatie uit worden uitgewisseld. Daarnaast wordt ook een analyseprijs een verplichting. Dit heeft geleid tot een zeer sterke toename van het aantal ingevoerde bepalingen. Een team van twee en vanaf december drie personen zorgt voor het selecteren van de juiste LOINC code en voor het aanvragen van nieuwe LOINC codes. De database staat nu ook open voor farmaceutische, immunologische en microbiologische laboratoria.

Enquêtes

In 2012 is een aantal online enquêtes op de website geplaatst. Het betrof de volgende onderwerpen:

- Arbeidsmarktperspectief voor 'jonge klaren' op verzoek van de Commissie KCio/Commissie Beroepsbelangen in februari
- Controle van glucometers op verzoek van de Commissie PR in maart
- Evaluatie basisjaar opleiding nieuwe stijl voor opleiders en KCio's op verzoek van de Opleidingscommissie in mei
- Evaluatie basistentamen en proef verdiepingstamen op verzoek van de Opleidingscommissie in juni
- Arbeidsvoorwaarden in het kader van AMS-onderhandelingen op verzoek van de Commissie Beroepsbelangen in december. Eenzelfde enquête is ook gehouden onder de leden van de NVZA.

Overig

In verband met het installeren van een nieuw contentmanagementsysteem, o.a. benodigd om commissies met een wens voor een eigen webpagina te faciliteren, is de website in december verhuisd naar een andere server. Dit verliep niet geheel vlekkeloos; met name het overzetten van de e-maillijsten leidde tot de nodige verwarring en overlast.

Lustrum

Promotiemateriaal

Ter gelegenheid van het Lustrumjaar is onder het motto 'Goed met bloed' promotiemateriaal verspreid onder de laboratoria. Het ging daarbij om visitekaartjes voor op de balie van de prikafdeling, rolbanners en zadelhoesjes te gebruiken tijdens Open Dagen.

Promotiefilmpjes

Samen met Hoogenboom Video Producties zijn twee publieksfilmpjes gemaakt. Een kort filmpje van 10 minuten dat in de wachtkamer van de poli bloedafname gedraaid kan worden om patiënten voor te lichten over het logistieke proces van bloedafname tot analyse en de verschillende werkplekken van een laboratorium. Daarnaast wordt de rol van de verschillende medewerkers, waaronder ook de klinisch chemicus in beeld gebracht. Ook is een langere film gemaakt die gebruikt kan worden voor de promotie van de opleiding tot analist. Hierin wordt ingegaan op de verschillende aspecten van het analistenvak en de technieken die in een klinisch chemisch laboratorium worden gebruikt. Beide filmpjes zijn 'geschoten' in de klinisch chemische laboratoria van het Flevoziekenhuis te Almere

en het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis te Amsterdam. Ieder laboratorium heeft in het kader van het lustrum beide filmpjes op DVD ontvangen.

Publieksprijs Klinische Chemie

‘POCT in de eerste lijn met maximale kwaliteitsborging’. Met dit project heeft het Laboratorium voor Klinische Chemie en Hematologie van het Jeroen Bosch Ziekenhuis de Publieksprijs Klinische Chemie 2012 gewonnen. Door het plaatsen van POCT-apparatuur bij huisartsen hoeven patiënten voor bloedafname niet eerst naar het ziekenhuis, maar kan ter plekke een diagnose worden gesteld en wordt dubbeldiagnostiek voorkomen. Het laboratorium bewaakt de kwaliteit van de meters en de metingen. Het laboratorium van het Bronovo Ziekenhuis heeft vanaf het begin in 2006 voor elke editie van de prijs een project ingediend, dit jaar zelfs twee, zonder ooit de hoofdprijs te winnen. Daarom heeft de jury besloten om in dit lustrumjaar aan hen een oevreprijs toe te kennen. De jury stond dit jaar onder voorzitterschap van Pia Dijkstra (lid Tweede Kamer voor D66) en bestond verder uit drs. Katja Mur (Ministerie VWS, directie MEVA), drs. Jacintha van Balen (wetenschappelijk medewerker NHG, huisarts), Jan Slagter (voorzitter Omroep Max), Maarten Ploeg (directeur Diabetes Vereniging Nederland) en dr. Dirk Bakkeren (klinisch chemicus, vz. Cie PR en Communicatie NVKC). Er waren in totaal elf inzendingen.

App

Alle referentiewaarden, contactgegevens, meldingen, nieuwsbrieven, en wat dies meer zij: niet meer op papier maar altijd up to date en op zak in de smartphone. Service van het lab aan artsen en assistenten. Ontwikkeld voor en door het ErasmusMC en na een belangrijke bijdrage van de NVKC kon dit verder door de Cie PR en Communicatie met medewerking van de werkgroep PR KCio worden uitgebouwd tot een universeel systeem voor iPhone en Android, op maat te maken met de eigen gegevens van het lab in de eigen huisstijl.

Symposium Verbinding tussen de lijnen

Tijdens het Najaarscongres is onder de noemer ‘Verbinding tussen de zorglijnen’ een symposium gehouden waarin vooraanstaande vertegenwoordigers uit, de zorgsector, verzekeraars, overheid en bedrijfsleven hun visie op de klinische chemie in Nederland hebben gegeven. Een uitgelezen gelegenheid dus om ons vakgebied onder de aandacht van een breder publiek te brengen. De sprekers van het symposium zijn voraafgaand aan het symposium geïnterviewd en deze interviews zijn gebundeld in een jubileumuitgave van het Tijdschrift voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde. De Commissie PR en Communicatie heeft deze activiteit ondersteund met een communicatieplan. Er is een persbericht uitgegaan naar verschillende tijdschriften. Daarmee zijn symposium en de jubileumuitgave van het Tijdschrift onder de aandacht van pers en stakeholders gebracht. De Commissie is in de activiteiten ondersteund door Saskia ter Kuile van Public Affairs.

Nieuwe sociale media

Hoewel de NVKC reeds beschikte over een facebook- en een twitteraccount is daar pas rondom het Lustrumsymposium ‘Verbinding tussen de lijnen’ actief gebruik van gemaakt. Inmiddels worden alle nieuwsberichten op de site ook via twitter verspreid. In 2013 zal er structurele aandacht voor de nieuwe media komen.

Overig PR

Patiëntenverenigingen

Naar aanleiding van het in 2011 gelegde contact met de Diabetes Vereniging Nederland is een enquête opgesteld die begin 2012 in de lucht is gegaan. Deze enquête is verstuurd naar de hoofden van de laboratoria. In totaal hebben 47 laboratoria de enquête ingevuld. De spin-off die deze enquête moest geven, was het informeren van DVN bij welke laboratoria patiënten met hun glucosemeter direct kunnen binnenlopen voor controle. Een verdere uitwerking van dit initiatief en een mogelijke publicatie in het NTKCL zal in 2013 verder opgepakt worden.

Labquiz NTVG

In 2008 zijn dr. Andre van Rossum en dr. Lianne Boesten in nauw contact met prof.dr. Marja van Dieijen-Visser (redacteur NTVG) gestart met het ontwikkelen van een vast format voor publicaties vanuit de klinische chemie in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Binnen dit vaste format staat er een deel van de publicatie in het tijdschrift weergegeven (casusbeschrijvingen en epicrise) en een deel staat online weergegeven (verdieping). Van Rossum en Boesten hebben de eerste 3 publicaties in de zogeheten Labquiz beschreven en daarna was het format open voor inzendingen door alle klinisch chemici in Nederland. In 2012 zijn de volgende labquizen gepubliceerd:

- Laboratoriumdiagnostiek bij hypo- en hypercalciëmie. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A3919
Marcel J.W. Janssen, Robert Y. van der Velde, Joost C.J.M. Swaanenburg, Joop P.W. van den Bergh
- Stollingsonderzoek: PT en APTT. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A3985
Christian Ramakers, Cees van der Heul, Eduard M. van Wijk
- Cortisol en het syndroom van Cushing. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A3556
Judith A.P. Bons, Bas Havekes, Paul P.C.A. Meneheere
- Schildklierdiagnostiek: discrepantie FT4 en TSH. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A4167
Lianne S.M. Boesten, Michael P. Brugts, André P. van Rossum
- HbA1c. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A4554
Michel J. Vos, Erna Lenters-Westra, Henk J.G. Bilo
- Cardiaal troponine. Ned Tijdschr Geneesk. 2012; 156: A5044
Alma M.A. Mingels, Ton P.M. Gorgels, Marja P. van Dieijen-Visser

Commissie

Per 2013 wordt het voorzitterschap van de Commissie van dr. Dirk Bakkeren overgenomen door dr. Lianne

Boesten en dr. Henk Russcher. Ook dr. Karen de Vooght heeft de Commissie verlaten. Versterking is gevonden in dr. Karin Nabbe en dr. Ralph Triepels. Dr. Dirk Bakkeren blijft verantwoordelijk voor de webredactie en zal om die reden frequent contact houden met de commissie PR en Communicatie.

Commissie Beroepsbelangen

De Commissie Beroepsbelangen (CBB) heeft het afgelopen jaar wederom een aantal personele wijzigingen ondergaan. Er zijn een aantal nieuwe leden toegetreden tot de CBB. De vaste vertegenwoordiger vanuit de Commissie Klinisch Chemici in opleiding (Cie KCio), dr. Chiel de Bruin, heeft zijn opleiding dit jaar afgerond en werd regulier lid van onze commissie. Dr. Leo Jacobs volgde hem op vanuit de Cie KCio. Verder hebben wij dr. Ralf Triepels als nieuw lid mogen verwelkomen. Afscheid namen dr. Joke Boonstra, dr. Ytje van de Hoek en dr. Martien Herruer. De laatstgenoemden na vele jaren als resp. secretaris en voorzitter van de commissie te hebben gediend. Van hen werd op passende wijze afscheid genomen.

De NVKC is aangesloten bij de Federatie van Beroepsorganisaties in de Zorg (FBZ). De FBZ verzorgt voor de leden van de NVKC de belangenbehartiging van de arbeidsvoorwaarden in de CAO-onderhandelingen met de werkgevers. Namens de NVKC worden door de CBB 2 leden in de FBZ afgevaardigd. In 2012 hebben dr. Snjezana Kos (namens algemene ziekenhuizen) en dr. Jaap Bakker (namens UMC's) deze vertegenwoordiging ingevuld.

Het afgelopen jaar hebben wij samen met het bestuur van de vereniging en de NVZA (Ned. Ver. Ziekenhuisapothekers) onze aanspraken op de AMS opnieuw op de agenda gezet. Het overleg hierover binnen het bestuur van de FBZ was teleurstellend omdat zij hier geen standpunt over in willen nemen. Het blijkt, met name, dat de onderlinge belangen van de aangesloten verenigingen ver uiteen liggen. Er is daarom toenadering gezocht tot de OMS (Orde van Medisch Specialisten) en de LAD (Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband) om betrokken te worden bij de gesprekken over de vernieuwing van de AMS (zie ook het 'Kaaop Doorn Manifest'), waarbij met name de inbedding van de ziekenhuisapothekers en de klinisch chemici in de AMS een concrete vraag is. Hoewel beide organisaties hier welwillend tegenover staan, willen zij dit niet als een onderhandelingspunt met de werkgevers inbrengen en blijven mede door deze terughoudende opstelling concrete resultaten tot nu toe uit

In de discussie over de AMS met o.a. de OMS en LAD werd de vraag gesteld hoe groot de extra kosten zijn die gepaard gaan met de invoering van de AMS voor klinisch chemici. In de huidige tijd kan dat mogelijk een belangrijk struikelblok vormen in de gesprekken met de NVZ (Ned. Vereniging van Ziekenhuizen) in de onderhandelingen over de AMS. Er is ons daarom gevraagd een enquête onder de leden werkzaam in Algemene en STZ-ziekenhuizen uit te schrijven waarin gevraagd wordt naar de arbeidsvoorwaardenregeling

waaronder men valt. Deze 'AMS-enquête' werd eind 2012 uitgezet en zal begin 2013 worden uitgewerkt.

Een belangrijke taak van de CBB is de advisering en ondersteuning van laboratoriumspecialisten klinische chemie in geval van problematiek bij de uitoefening van hun professie. Dit kunnen zeer uiteenlopende onderwerpen betreffen. In 2012 hebben verschillende collegae een beroep gedaan op de commissie voor advies en ondersteuning. Met name het behartigen van de belangen van collegae betrokken bij fusietrajecten zijn het laatste jaar redenen geweest om bij CBB aan te kloppen.

De CBB heeft een opdracht van het bestuur van de NVKC gekregen om zich te buigen over de problematiek rondom de werkgelegenheid. Dit is benoemd als een speerpunt binnen de CBB: 'Monitoring werkgelegenheid'. Onderdeel van het 'monitoren' is een periodiek peiling onder de leden naar de situatie op de arbeidsmarkt. De Commissie KCio heeft in overleg met de CBB eind 2011 een arbeidsmarkt-enquête doen uitgaan onder de leden. Begin 2012 werden de resultaten hiervan uitgewerkt en besproken met de CBB. De voorzitter van de Cie KCio, dr. Miranda van Berkel, heeft de resultaten gepresenteerd bij de ALV in september tijdens het lustrumcongres van de NVKC in Amsterdam.

De CBB onderzoekt opties om toekomstige klinisch chemici onder te brengen op relevante werkplekken en daardoor te behouden voor de beroepsgroep. Het dreigende overschot is een omvangrijk probleem waar meerdere gremia binnen de vereniging mee geconfronteerd worden. Het zal een gezamenlijke inspanning van alle leden moeten zijn om te komen tot uitbreiding van de werkgelegenheid. Een project dat in 2011 is opgestart, en dat hierbij aansluit, betreft de breed opgezette werkgroep 'Centrale Richtlijn Klinische Chemie'. Doelstelling van deze NVKC werkgroep, waarin ook de CBB is vertegenwoordigd, is o.a. het opstellen van een nieuwe richtlijn voor het aantal benodigde laboratoriumspecialisten klinische chemie binnen een organisatie. Het afgelopen jaar is daar veel energie in gestoken met als resultaat dat eind 2012 het eerste concept formeel voorgelegd kon worden aan de leden.

Commissie Klinisch Chemici in opleiding

Doelstelling

Belangenbehartiging van de klinisch chemicus in opleiding staat centraal. De Commissie richt zich op goede communicatie, informatievoorziening en activiteiten voor en door KCio's, welke bijdragen aan een vruchtbaar opleidingstraject. Er wordt veel aandacht besteed aan een actieve participatie van de KCio binnen onze beroepsvereniging. Ontwikkelingen die de opleiding aangaan worden in goed overleg met de betrokken commissies, zoals o.a. de Opleidingscommissie en Tentamencommissie besproken en geëvalueerd. Ontwikkelingen binnen onze beroepsgroep en met name de toekomst op de arbeidsmarkt wordt nauw-

lettend in de gaten gehouden en teruggekoppeld met de Commissie beroepsbelangen. De jaarlijkse tentamenaftrapbijeenkomst, voor- en najaarsALV zijn ook dit jaar weer gehouden en de twee jaarlijkse nieuwsbrieven zijn ook weer verschenen.

Werkplan 2012

Voor het jaar 2012 heeft de Commissie een werkplan gepresenteerd zowel tijdens een commissiebijeenkomst van de NVKC als tijdens een KCio ALV ter goedkeuring van haar leden. De focus is gelegd op een viertal punten:

Buurman & Buurman, contact met aanpalende specialisten

In het kader van het project Buurman en Buurman hebben we getracht contacten te intensiveren met aanpalende specialismen i.o. in de ziekenhuizen, zoals de ziekenhuisapothekers, medisch immunologen, medisch microbiologen enz. Daarbij is afgelopen jaar gekozen om gezamenlijk inhoudelijk symposium met de VAZA te organiseren, getiteld 'Wat levert samenscholing op?'. Dit zeer succesvolle symposium in het Karel V hotel had een hoge opkomst van beide verenigingen en werd zeer enthousiast ontvangen. Een impressie van deze dag is beschreven in *M. van Zwam, E.A.T van Dijk-van Berkel, R.D. Oude Engberink. De Jonge klinisch chemici: een multidisciplinaire koers. Ned Tijdschr Klin Chem Labgeneesk 2012; 37; 252-254.*

Kruisbestuiving tussen KCio en KC

De Commissie KCio heeft in de geest van het Lustrumjaar een activiteit proberen te organiseren waarbij door intensief contact tussen de KC's en de KCio's een samenwerking geïnitieerd zou kunnen worden om zo in een ludieke setting wellicht tot nieuwe ideeën te kunnen komen. Daarvoor is een nascholings skitrip georganiseerd. Helaas waren de subsidies van het Lustrum subsidiepotje uitgeput en niet toereikend om voldoende animo te genereren. Deze trip is uiteindelijk afgeblazen.

Samen maken we meer banen, een arbeidsmonitor

In het kader van het aankomende overschot aan opgeleide KC's heeft de Commissie zich toegelegd op het verkrijgen van een beter inzicht in de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het doel is om te registreren, publiceren en faciliteren en hierdoor meer aandacht te krijgen voor dit aankomend probleem. Eind 2011 is een enquête verstuurd onder de hoofden van de labs met specifieke vragen omtrent uitbreiding, verborgen fte's en lokale initiatieven om inzicht te krijgen in de heersende gedachten over de arbeidsmarkt en de toekomstige ontwikkelingen. De uitslagen zijn gepubliceerd in het tijdschrift van de beroepsgroep (*J.J.G. Hillebrand, J.M.E.P Gillis, R. Castel, J. Dinkelaar, M. van Zwam, E.A.T van Dijk-van Berkel. Van tekort naar overschot, Behoefteberaming klinische chemici 2012-2016. Ned Tijdschr Klin Chem Labgeneesk 2012; 37; 254-257*). In nauwe samenwerking met de Commissie Beroepsbelangen en het bestuur van de NVKC zijn een aantal acties gerealiseerd: namelijk het uitwerken en beschikbaar stellen van de verschil-

lende business-cases die hebben geleid tot succesvolle uitbreidingen op diverse locaties. Door een presentatie op de ALV in september 2012 is er hier aan de collegae bekendheid aan gegeven. Tevens is er een banenbalans geïnitieerd op de website waar leden van de NVKC middels een maandelijks update de huidige stand van zaken kunnen vinden met betrekking tot vacatures en de hoeveelheid jonge klaren. Om de mogelijkheden op (alternatieve) arbeidsplaatsen te vergroten is er een werkgroep opgericht 'alternatieve werkplek' die momenteel 10 actieve leden telt en proactief andere mogelijkheden gaat verkennen buiten de wereld van de klinische chemie in de ziekenhuissetting.

Professionalisering Commissie KCio

Om onze rol als belangenbehartiger en informatiepunt goed te kunnen vervullen is het belangrijk om een goed portfeuillemodel binnen de Commissie op te bouwen en zichtbaar te worden zowel binnen onze beroepsgroep als daarbuiten. De mogelijkheid en meerwaarde evalueren om de Commissiestatus te verruilen voor (sub)verenigingstatus is onderzocht. Er is geconcludeerd dat een Commissiestatus binnen de NVKC meer voordelen biedt dan een (sub)verenigingstatus. Zichtbaarheid blijft echter wel een belangrijk punt, dat opnieuw is opgepakt in het werkplan van 2013. Middels een eigen website zou meer naamsbekendheid van de Commissie KCio kunnen worden gegenereerd.

Activiteiten 2012

Begin het jaar vond er een bestuurswisseling plaats. Dr. Raoul Oude Engberink (voorzitter) zat in de afrondende fase van zijn opleiding en is uit de Commissie getreden. Hij werd opgevolgd door dr. Miranda van Berkel en dr. Jasper Dinkelaar is als nieuw lid toegetreden. Dr. Rob Castel is benoemd als penningmeester. Eind 2012 zijn ook de secretariële werkzaamheden van Dr. Marloes van Zwam vanwege zwangerschapsverlof overgenomen door dr. Judith Gillis.

Het jaar begon met een kick-off bijeenkomst in het Descartes Centrum te Utrecht. De tentamens van november 2011 werden nabesproken en een start werd gemaakt met het basisjaar 2012, nieuwe stijl. Het informeren van de KCio's vond plaats door het organiseren van een voorjaars- en een najaars ALV, een tweetal nieuwsbrieven en verschillende info-mails van de secretaris. De voorjaarsnieuwsbrief beschreef een samenvatting van de enquête die was gehouden onder de hoofden van de laboratoria omtrent de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De najaarsnieuwsbrief is uitgekomen naar aanleiding van de toekomst van de opleiding met betrekking tot eigen bijdrage door Aios van 10% van de totale opleidingskosten dat was verschenen in het Interdepartementaal Beleidsonderzoeks rapport (IBO) Universitair Medische Centra. Een afvaardiging van de KCio CIE is bij een informatiebijeenkomst, geleid door mr. Dick Hamaker (advocaat van de Jonge Orde) aanwezig geweest op 15 augustus in het Catharina Ziekenhuis. Ook bij de Aios actie avond in Leiden op 22 augustus j.l. hebben we het een en ander kunnen horen over de inhoud van het rapport en de mogelijke gevolgen hiervan. Dit alles is samengevat in de vorm

van een nieuwsbrief aan de KCio's gestuurd. De voorjaars ALV werd dit jaar voorafgaand aan het eerder beschreven VAZA-KCio symposium georganiseerd. De najaars ALV werd georganiseerd in het Descartes Centrum te Utrecht met aanvullend een interessant programma over mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Een drietal sprekers heeft inspirerende presentaties gehouden over de mogelijkheden van een duobaan, werken binnen de industrie en KC als ZZPer. Bij de aansluitende borrel zijn de mogelijkheden nogmaals in informele sfeer besproken.

Een verdere activiteit die is ontplooid is de aansluiting van dr. Jacqueline Hillebrand bij de werkgroep die vorm geeft aan het nieuwe beleidsplan 2014-2018. Hierbij leveren we input namens de KCio's en dienen als klankbord voor de ingebrachte punten. Voor de Opleidingscommissie hebben we onder de KCio's een enquête verspreid waarin specifieke aanvullingen werden gevraagd omtrent het opstellen van kwaliteitsindicatoren. Vanuit het Concilium kregen we de vraag over de plaats van de wetenschap in de huidige opleiding. Dit hebben we wederom via een verspreide vragenlijst onder de KCio's tot een bron van informatie kunnen reduceren en teruggekoppeld aan de werkgroep.

Vooruitblik 2013

Eind 2012 heeft de Commissie zich weer een middag teruggetrokken in zuiden van het land en een jaarplan 2013 opgesteld. Hieruit zijn een aantal concrete projecten geformuleerd waarbij de nadruk zal liggen op (1) naamsbekendheid van de Commissie KCio, (2) het intensiveren en uitbreiden van contacten met aanpalende beroepsgroepen en (3) de arbeidsmonitor en beschikbaarheid van business cases. Deze projecten zijn verder uitgewerkt in het werkplan 2013 en besproken met het NVKC bestuur en andere commissies tijdens de NVKC commissiebijeenkomst.

Commissie Bedrijfsvoering

De Commissie vergaderde in 2012 drie keer. Halverwege het jaar trad dr. Joop ten Kate toe tot de Commissie.

Centraal in de afwegingen binnen de Commissie stond het eind 2011 door de NZa aan de minister uitgebrachte advies over de prestatiebekostiging. Binnen de Commissie is in dit verband gesproken over het uit te voeren onderhoud aan de lijst van door de eerste lijn aan te vragen laboratoriumonderzoek. Het denkbeeld vanuit de Commissie om hier een consulttarief voor een complex advies aan huisartsen opgenomen te krijgen, heeft echter in het eindresultaat geen weerklank gevonden. De lijst is voornamelijk herordend en eind 2012 definitief geworden. Door de NZa is er een tariefbesluit aan gekoppeld.

Voor de 2^e en 3^e lijns zorg valt het consult binnen de DOT-systematiek. Toch acht de Commissie ook hier registratie van een teleconsult van belang, zowel vanuit oogpunt van inhoudelijke vastlegging als van beschikbaarheid aan betrokkenen in het zorgtraject. Daarom liep in 2012 vanuit de Commissie een inventarisatietraject om te bezien hoe bestaande LIS systemen kun-

nen worden aangepast om deze consultregistratie te faciliteren. Doel is om in 2013 tot concrete aanbevelingen hiervoor te komen.

De Commissie Bedrijfsvoering is in 2012 via haar voorzitter in contact met DBC Onderhoud, het expertise- en servicecentrum op het terrein van de DBC-systematiek, over aanpassing van de 07-tarieflijst. Dit traject betreft het doen van aanbevelingen voor zowel sanering, naamswijziging, als het toevoegen van nieuwe testen en krijgt in 2013 nader beslag.

Commissie Post Academisch Onderwijs Klinische Chemie (PAOKC)

Dit verslagjaar trad dr. Madelon Noordegraaf als KCio-lid toe tot de Commissie. Eind 2012 trad dr. Hilde Dijkstra toe als voorzitter van de Commissie. Het voorzitterschap is overgenomen door dr. Harm de Waard en als nieuwe penningmeester is dr.ir. Jelmer van Zanden benoemd.

De Commissie vergaderde drie maal, waarvan twee keer telefonisch. Er zijn in 2012 drie PAOKC-cursussen georganiseerd. Een samenwerking van het College van Immunologen (CMI) en de NVKC heeft op 22 maart 2012 geresulteerd in de PAOKC 'Klinische toepassingen van nieuwe inzichten in de immunologie' te Utrecht. In het kader van het lustrumjaar is op 28 juni het lustrumcongres '65 plus: jong en vitaal' georganiseerd in Driebergen. Het jaar werd afgesloten met de PAOKC 'De nieren: de zee, de dijk, de Wadden' op 7 november in Amsterdam. Dit symposium werd ter gelegenheid van het afscheid van dr. Anneke Bouman (VU Medisch Centrum) georganiseerd.

De cursussen werden goed bezocht en de beoordeling door de deelnemers was onveranderd positief. Ook de samenwerking met de diverse specialismen werd als positief beoordeeld en zal in 2013 verder uitgebouwd worden.

Commissie Automatisering, Informatisering en Communicatie Technologie

De Commissie Automatisering, Informatisering en Communicatie Technologie (AICT) heeft in het verslagjaar (oktober 2011 tot november 2012) zes keer vergaderd. De vergadering van juni was in het Universitair Ziekenhuis van Antwerpen bij Prof.dr. Viviane van Hoof. Aansluitend aan deze vergadering was er een rondleiding op het laboratorium van deze locatie. De samenstelling van de Commissie is veranderd in het verslagjaar. In de vergadering van 1 Februari 2012 zijn de nieuwe leden dr. Andrei Tintu en dr. Jurgen Kooren welkom geheten.

LOINC

De Commissie heeft zich in 2012 samen met de NVVM ingezet om een zo volledig mogelijke Nederlandse LOINC subset op te bouwen. Deze subset moet in de nabije toekomst gebruikt gaan worden om op eenduidige wijze berichten tussen laboratoria en binnen het EPD te versturen. De Commissie heeft het bestuur van de NVKC geadviseerd een extern bureau te laten uitzoeken hoe het beheer van de intussen opgebouwde subset geregeld moet worden.

Naast het vullen van deze subset wordt er met diverse partijen gepraat om tot een goede beheersstructuur te komen waarbij zowel distributie, als onderhoud en support geborgd is.

De SKML is één van die partijen, de SKML zou zeker het inhoudelijk beheer moeten gaan voeren.

Ook is een overleg geweest met de industriële partners (leveranciers van de LIMS-en en de leverancier van de infrastructuur voor de communicatie) om op een voor ieder duidelijke manier de codeset beschikbaar te stellen.

EPD

Ook in 2012 heeft de Commissie het geplande symposium over het elektronische patiënten dossier niet door laten gaan. De politieke situatie en de geplande bezuinigingen zorgen ervoor dat de het project vrijwel stil staat. De operationele stukken blijven behouden. De discussie over privacy is aan het eind van 2012 min of meer afgerond. Daarbij is duidelijk dat elke patiënt expliciete toestemming moet geven voor de uitwisseling van gegevens met de verschillende zorgverleners. Dit heet de zogenaamde opt-in regeling en elke huisarts zal dus bij elke patiënt de toestemming moeten vragen en registreren in zijn HIS. De huisartsen zijn over het algemeen nu wel goed voorgelicht over deze regeling via het NHG maar het benaderen van alle patiënten zal nog wel zeker in 2013 doorgaan. Ook zijn er nog steeds huisartsen, maar ook patiënten, die van mening zijn dat het helemaal niet moet gebeuren. Hoe dan waarneming door een collega geregeld wordt, is daarbij ook niet duidelijk. De huisartsenpost in elke regio zou over samengevatte informatie over de patiënten van elke praktijk moeten beschikken.

Overig

Commissielid Dols heeft namens de NVKC bij het RIVM geparticipeerd in de RIVM werkgroep die zich bezighoudt met het ontwerp van de landelijke databank voor de vastlegging van alle gegevens die voortkomen uit het onderzoek voor, tijdens en na de geboorte. Ook het opstellen van het berichtenverkeer en het vaststellen van de gebruikte gegevens zijn onderwerpen in deze multidisciplinaire werkgroep. In 2012 is het berichtenverkeer over de perinatale zorg goed op gang gekomen deels via HL7 en deels op basis van Excel files omdat nog niet alle gebruikte systemen helemaal geschikt zijn voor elektronische communicatie. Naar verwachting zal dat in de loop van 2013 nog flink groeien maar de Excel file blijft voorlopig als middel ook beschikbaar. Hierdoor is het maken rapportages over het aantal zwangerschappen, het aantal geboortes en het aantal opgetreden complicaties sterk verbeterd.

De Commissie heeft een lid afgevaardigd ten behoeve van de revisie van de NTA (Nederlandse Technische Afspraak) 7508, die betrekking heeft op berichtenverkeer in de zorg en een functionele basisstructuur voor ondersteunende specialismen beschrijft.

De Commissie heeft door de inbreng van het nieuwe lid Tintu ook geparticipeerd in het beschikbaar maken van de NVKC app die een rol kan spelen bij de werkzaam-

heden van de KC. Per instelling waar de KC werkt kan zowel de eigen bepalingenset en als de gebruikte referentiewaarden ingevoerd naast contactgegevens van nodige betrokkenen.

Wetenschapscommissie

Vergaderfrequentie en samenstelling

In 2012 kwam de Wetenschapscommissie zesmaal in vergadering bijeen. Dr. Jaap Bakker heeft dr. Fred Vaz opgevolgd als EMZ vertegenwoordiger. Dr. Marcel Verbeek werd verwelkomd als bestuurscontact. Dr. Kristel Boonen volgde dr. Maarten ten Berg op vanuit de KCio's.

Lustrumactiviteiten

2012 stond in het teken van het 65^e Lustrum van de NVKC. Op voorzet van de Wetenschapscommissie verscheen in januari een themanummer van het NTKCL met daarin aandacht voor de diverse onderzoekslijnen binnen onze vereniging. Deze uitgave is ook toegezonden aan de Raden van Bestuur en Medische Staven van alle ziekenhuizen. Bijzonder was dat er in 2012 geen meerdaags voorjaarscongres is gehouden met informatiemarkt. Hiervoor in de plaats was er in het voorjaar een aparte Nationale Wetenschapsdag Klinische Chemie, gewijd aan de eigen wetenschappelijke productie zoals opgeslagen in de PPO database. In het najaar vond het Lustrumcongres plaats met voordrachten van gerenommeerde onderzoekers van aanpalende disciplines.

Congressen en bijeenkomsten

Op 19 april vond een speciale Nationale Wetenschapsdag Klinische Chemie plaats in Conferentiecentrum De Eenhoorn te Amersfoort. Posterkoekers maakten dit keer plaats voor digitale posters. Deze waren te zien op grote schermen in de koffieruimte, maar waren ook met een wifi-verbinding online op de NVKC-site te raadplegen vanaf tablet en laptop en anderzijds via een uitgereikte usb-stick. In de ochtend werden drie onderzoekslijnen uit de PPO database toegelicht: dr. Jan van de Weide sprak over 'Toepassingen van farmacogenetica in de psychiatrie'; dr. Fred Vaz sprak over 'Fosfolipiden metabolisme' en dr. Pim Janssens over 'Cryopreservatie van semen en gameetdonatie'. Na uitreiking van de Noyons Stipendia 2012 volgde een voordracht van dr. Mario Vogt, één van de Noyons stipendiumwinnaars van 2011 met als titel 'A flowcytometry-based exploration towards novel diagnostic markers in Multiple Sclerosis'. Geselecteerde posterpresentaties kwamen in ieder 10 minuten tijd aan bod in een viertal parallelle sessies met als thema's LC-MS/HPLC, VitD/VitB12, Troponine T en Biomarkers.

Op 19 en 20 september vond het Lustrumcongres plaats in Hotel Krasnapolsky te Amsterdam.

Het wetenschappelijk programma startte op woensdagavond 19 september met een beeldende voordracht over serendipiteit door dr. P. van Andel (Groningen). Donderdagochtend 20 september gaven vier gerenommeerde onderzoekers een fraai en zeer gewaardeerd overzicht van hun onderzoeksterrein. De eerste voor-

dracht was van prof. C. Bangma (Urologie, Erasmus MC) over 'PSA screening: nut en noodzaak?', gevolgd door prof. M. Netea (Interne Geneeskunde, UMC St Radboud Nijmegen) over cytokines. De derde lezing was van prof. J. Veltman (Genetica, UMC St Radboud Nijmegen) over klinische toepassingen van Next Generation Sequencing, afgesloten met een voordracht van prof. H. ten Kate (Cardiovasculaire Geneeskunde, UMC Maastricht) over de voors en tegens van nieuwe anticoagulantia in de klinische praktijk.

Noyons stipendia 2012

Alweer had het bestuur van de Noyons Stichting het moeilijk met het maken van keuzes: 10 onderzoekspilots waren ingediend om in aanmerking te komen voor een stimuleringssubsidie uit dit wetenschapsfonds. Beoordelingscriteria waren het wetenschappelijk karakter, mate van vernieuwing en een echte pilot voor een grotere aanvraag, de toepasbaarheid in praktijk en het perspectief op een vruchtbare onderzoeklijn. Na een voorselectie door de Wetenschapscommissie werden uiteindelijk 3 projecten beloond:

- Dr.ir. D.H. van de Kerkhof, Catharina Ziekenhuis Eindhoven: Bepaling van dabigatran, rivaroxaban en apixaban met UPLC-MS/MS en vergelijking met stolactiviteits-assays
- Dr. J.A. Bakker, MUMC Maastricht: Screeningstest voor mitochondriale aandoeningen in lymfocyten
- Dr. J.F.M. Jacobs, UMC St. Radboud Nijmegen: Quantitative measurement of free light chains using mass spectrometry

Abstracts en Short communications

De abstracts werden dit jaar opnieuw in drie categorieën ingedeeld, te weten analytisch, klinisch en bedrijfsvoering. Alle abstracts werden kritisch beoordeeld op minimale wetenschappelijke eisen van methodiek, studieopzet, concrete resultaten en getrokken conclusies. De verdeling van alle 96 ingediende abstracts over de categorieën was als 46x Analytisch (48%), 37x Klinisch (38%) en 13x Bedrijfsvoering (14%). Tevens werden in het julinumnummer van het NTKCL tien short communications opgenomen die waren ingediend naar aanleiding van abstracts van het congres. De Wetenschapscommissie was betrokken bij het reviewproces.

Prijzen

Voor de zesde maal werd de Wetenschapsprijs Klinische Chemie uitgereikt. Deze prijs is bestemd voor de hoogst gewaardeerde publicatie vanuit het wetenschapsdomein der Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde uit het jaar daaraan voorafgaand. De prijs werd dit jaar tweemaal uitgereikt en wel aan de Afdeling Laboratoriumgeneeskunde UMC St Radboud voor de publicatie van Bokhoven MA, van Deursen CT, Swinkels DW. 'Diagnosis and management of hereditary hemochromatosis: review' gepubliceerd in British Medical Journal 2011;342:c7251 en aan de afdeling Klinische Chemie van het St. Antoniusziekenhuis Nieuwegein voor de publicatie van Bouman HJ, Schömig E, van Werkum JW, Velder J, Hackeng CM, Hirschhäuser C, Waldmann C, Schmalz HG, ten Berg JM, Taubert D. 'Paraoxonase-1 is a major determinant

of clopidogrel efficacy' gepubliceerd in Nature Medicine 2011; 17:110.

Op de Wetenschapsdag in april werden drie posterprijzen uitgereikt en wel aan W.H.A. de Jong, C.P. van der Ley, I.P. Kema voor 'geautomatiseerde LC-MS/MS bepaling van cortisol en cortison in urine en speeksel zonder analytische interferentie van prednison en prednisolon' (categorie analytisch); A.F.J. Geerts, G.H.P. de Koning, K.M.K. de Vooght, A.C.G. Egberts, P.A.G.M. de Smet, W.W. van Solinge voor 'Evaluation of feasibility aspects of point of care creatinine testing in ambulatory elderly: a pilot study in community pharmacy' (categorie bedrijfsvoering) en R. Achterbergh, H.J. Vermeer, L. Porcelijn, W. Deenik, B.R. Curtis, R.H. Aster, K. Daemen-Gubbels voor 'Severe immune thrombocytopenia after consumption of English walnuts' (categorie klinisch).

De tweejaarlijkse Jonge Onderzoekersprijs is bedoeld als eerbewijs aan een jonge onderzoeker voor belangrijke wetenschappelijke bijdragen op klinisch chemisch terrein en dient als aanmoediging en steun om verder klinisch chemisch wetenschappelijk onderzoek te verrichten. Een vijftal kandidaten hadden zich aangemeld en de prijs viel ten deel aan dr. Fred Vaz voor zijn excellente werk aan carnitine en cardioline biosynthese.

Werkgroep Endocrinologie

De leden van de werkgroep Endocrinologie vormen tevens het bestuur van de sectie Endocrinologie van de SKML en van de stichting LWBA. Aangezien de activiteiten van de werkgroep, sectie en de stichting vele raakvlakken en overlappen kent, beschrijft dit verslag de activiteiten van de leden zonder deze toe te schrijven aan één van de genoemde onderdelen. Voor de duidelijkheid wordt daarom in de rest van het verslag gesproken van 'het bestuur'.

Bestuurszaken

- Dit jaar is tot het bestuur toegetreden dr. Annemieke Heijboer. Zij is aan het bestuur toegevoegd om naast haar expertise, de binding tussen de NVKC werkgroep/ SKML sectie endocrinologie en de Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie (NVE, waar zij inmiddels bestuurslid van is) te versterken.
- Aan het einde van het verslag jaar heeft dr. Judith Emmen haar opleiding voltooid en daarmee haar participatie als toehoorder namens de KCio's. In het bestuur is besloten deze toehoorder' optie te continueren voor KCio's met endocrinologische ambities. Een inventarisatie zal worden verricht.
- Gedurende het verslagjaar is zeven maal vergaderd. Eén keer betrof het een gecombineerde vergadering van sectie- en stichtingsbestuur (februari 2012) en één keer werd deze ingevuld met de traditionele jaarlijkse thema symposium in december (zie verder in dit verslag). De vergaderingen vonden plaats in het NVKC bureau te Utrecht met uitzondering van vergadering 6 die vooraf aan het thema symposium op de locatie werd gehouden. Dit thema symposium werd wederom gehouden in het UMCU (te Utrecht) en stond in het teken van het adrenogenaal syndroom (AGS).

Kwaliteit

- Wederom zijn onder auspiciën van de commissie een 6-tal externe QC rondes verzorgd. De rondes bestonden weer uit vier monsters: twee voor de 'reguliere' bindingsassay's en twee voor de tumormerkstoffen. De toevoegingen en bereiding werden verricht door het laboratorium van het Atrium in Heerlen deze keer in samenwerking met het laboratorium uit Maastricht. Het jaar 2012 is een overgangsjaar. De bedoeling is dat vanaf 2013 de monsters in Maastricht worden bereid. De toevoegingen voor de tumormerkers worden gemaakt in het LUMC. De gegevens werden verwerkt door de SKML en rondecoördinator Lentjes.
- De resultaten van de rondzendingen werden besproken: Ronde 1, vergadering maart; Ronde 2, vergadering mei; Ronde 3, vergadering augustus. Ronde 4, 5 en 6 zullen besproken worden in de eerste vergadering van 2013.
- Het nieuwe hGH harmonisatiemonster. In 2011 is de batch gereed gekomen. Het verslagjaar is gebruikt om de definitieve toewijzing van de concentratie te bepalen. Dit heeft de nodige inspanningen gevergd. De functionele assay van Strassburger die gebruikt is voor de waarde toekenning van vorige batch, bleek niet meer operationeel. De tweelingstudies binnen Nederland stuiten op lastige interpretatie en moesten worden herhaald. De overwegingen voor het vaststellen van de waarde en testen van de commuteerbaarheid werden door Ross nog eens besproken. Uiteindelijk is aan het eind van het verslagjaar met de monsters voor de rondzending ook het harmonisatiemonster verstuurd met de opmerking dat de definitieve concentratie toewijzing volgt. Dit zal begin februari 2013 plaats vinden.
- Het wordt duidelijk dat voor het principe van harmonisatie ook door buitenlandse kwaliteitsorganisaties veel belangstelling is. Er is dit verslagjaar dan ook een publicatie uitgebracht over specifiek de hGH harmonisatie die goed ontvangen is. Besloten is om geen monsters uit de rondzending meer aan te bieden aan het referentielab van Thienpont (België). Er zijn inmiddels voldoende gegevens verzameld om te kunnen zeggen dat het ALTM voor het grootste deel van de parameters een goede benadering is van de werkelijke waarde. Een publicatie daarover wordt overwogen.
- De zorgen van het bestuur met betrekking tot de ontwikkelingen bij Siemens als beschreven in het verslag over 2011, hebben in dit verslagjaar een vervolg gekregen. Een delegatie van het bestuur heeft in een zeer open gesprek met een relevante internationale Siemens delegatie gesproken over onze zorgen en hoe Siemens dit zou kunnen oppakken. Het bleek voor beide partijen een zeer nuttig en verhelderend gesprek in een open sfeer.
- Dit verslagjaar heeft het bestuur gesprekken gevoerd met de firma's Beckman-Coulter en Abbott. Voor deze gesprekken is in het bestuur een procedure vastgesteld. Aan de hand daarvan zullen deze gesprekken ook in 2013 doorgang vinden.

- Gezien de toenemende globalisering en fusies binnen diagnostica firma's, is een lobby op nationaal niveau niet meer zo effectief als dat vroeger was (zie ook laatste punt van dit deel). Het bestuur is dan ook van mening dat samenwerking moet worden gezocht met zusterorganisaties in het buitenland om zo een gesprekspartner van formaat te kunnen zijn en problematiek ook daadwerkelijk op de (internationale) agenda te krijgen. In dat kader is tijdens het EQAS congres in Edinburgh de eerste stap gezet door toenadering te zoeken bij onze Engelse collega's.
- Tijdens het verslagjaar is onderzoek gedaan naar de instabiliteit in de monsters uit de rondzending van C-peptide en ACTH. Een definitieve conclusie is nog niet getrokken.
- Voor de Tg problematiek zal contact gezocht worden met collega's in de VS.
- Om te komen tot een mogelijke herverdeling tussen de secties Endocrinologie en Algemene chemie is dit verslag jaar contact geweest tussen de voorzitters. In afwachting daarvan worden verzoeken om nieuwe toevoegingen aan het pakket (als bijv. holoTC, procalcitonine) even geparkeerd.
- Het bestuur krijgt wel eens verzoeken om monsters uit rondzendingen van voorbije jaren. Er wordt gewerkt aan een procedure waarbij er een minimaal aantal monsters uit een eventueel overschot gereserveerd blijft t.b.v. eventuele onderzoeken binnen het bestuur.
- Gedurende het verslagjaar is verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een vitamine D referentiemonster te maken. Daarvoor is vanuit het bestuur in samenwerking met van den Ouweland en Wielders een subcommissie ingesteld. Ook in 2013 zal dit doorlopen.
- Het bestuur heeft zich gedurende het verslagjaar verder gebogen over de implementatie van het scoresysteem MUSE en is van mening dat dit een daadwerkelijke vooruitgang is voor de interpretatie van de enquêtes. Wij zullen ons daar in 2013 verder mee bezighouden en tijdens het SKML congres in 2013 vanuit de bindingsanalyse een bijdrage aan leveren.
- Aan het einde van het verslag jaar werden wij opgeschrikt door een radicale beslissing van Siemens om de IGF1 kit van de markt te halen in afwachting van een oplossing voor het stabiliteitsprobleem (een issue die wij als bestuur al eerder bij Siemens hadden aangekaart maar geen gehoor vonden bij Siemens international; wel bij Siemens Nederland). Op zich een dappere beslissing maar het stelt ons wel voor en groot probleem. Op initiatief van collega Muller Kobold is vanuit het bestuur acuut een taskforce ingesteld (waar ook collega's Muller Kobold en van Herwaarden in participeren). Het resultaat van de inspanningen wordt begin 2013 verwacht.

Overige zaken

- Gedurende het verslagjaar heeft het bestuur zorgen geuit over de invulling van de endocrinologie specialisatie als fellow. Tot nu toe heeft alleen het AMC een fellowplaats weten te financieren. Dit (mogelijke) probleem zal ook in 2013 op de agenda komen van zowel het bestuur als de Opleidingscommissie.

- Het themasymposium op 12 december had als thema het Adrenogenitaal syndroom. Ook dit jaar mochten we weer ongeveer 70 personen verwelkomen. Met name de mix tussen kliniek en laboratorium werd zeer gewaardeerd. Accreditatiepunten bij zowel NVKC als NVML zijn aangevraagd en toegekend. Het boekje 'Endocrinologische labdiagnostiek voor analisten' werd door de uitgever ter plekke aangeboden (samen met nog een aantal andere relevante uitgaven).
- Op 10 en 11 februari is er door de commissie weer een bijdrage geleverd aan de Dutch Endocrine Meeting van de NVE in Noordwijkerhout ('berichten uit het lab'). Het thema was vitamine D (streefwaarden, donker/blank, vitD2/vitD3, analytische aspecten en harmonisatiemonster). De bijdrage is positief ontvangen.
- Op 15 november is door een subcommissie van het bestuur weer een LCMSMS symposium georganiseerd in het Spoorwegmuseum in Utrecht. Het bestuur werd geconfronteerd met de nieuwe regels van de KNMG (op basis van Europese richtlijnen) die niet BIG geregistreerde professionals verhinderen om deel te nemen aan cursussen en/of symposia waar de farmaceutische industrie middels stands zich profileert. Dit is zowel voor de organisatoren van dergelijke evenementen als voor het bestuur een zeer ongewenste situatie. Namens het bestuur zal het NVKC bestuur gevraagd worden daar tegen te ageren.
- In het verslagjaar is door het bestuur aan de PAOKC commissie aangegeven dat er vanuit het bestuur interesse is om een PAOKC te organiseren over endocrinologie en sport. Dit is door de PAOKC commissie zeer positief ontvangen en deze PAOKC is nu gepland voor 28 mei 2013.

Werkgroep Tumormarkers

In 2012 was de Werkgroep Tumormarkers (WGTM) betrokken bij de herziening van het *Handboek Laboratoriumdiagnostiek*, in het bijzonder de hoofdstukken betreffende tumormarkers. Bestaande hoofdstukken over tumormarkers werden bijgewerkt volgens de meest recente wetenschappelijk inzichten en richtlijnen, en enkele tumormarkers, zoals Chromogranine A, NSE, VIP en iFOBT, werden nieuw toegevoegd als hoofdstuk.

Verder is de WGTM betrokken bij de revisie dan wel totstandkoming van diverse richtlijnen op het gebied van de oncologie (richtlijn galweg en galblaascarcinoom, richtlijn NSCLC, richtlijn colorectaalcarcinoom, richtlijn schildkliercarcinoom).

Een doorlopend aandachtspunt van de WGTM is potentiële nieuwe tumormarkers binnen de werkgroep te refereren aan de hand van o.a. publicaties.

Daarnaast is de werkgroep verder gegaan met de inventarisatie van (assay-afhankelijke) referentiewaarden per tumormarker. Naast een literatuurstudie van referentiewaarden, is gestart met een harmonisatiestudie (conform CLSI protocol C53-P), vooralsnog gericht op CA125. Dit zou eventueel later uitgebreid kunnen worden naar andere tumormarkers.

Tot slot participeerde de werkgroep wederom in de onderwijsdag voor KCio's (6 juni in Nijmegen) gericht op

het gebruik van tumormarkers in de klinische oncologie. Er zijn voorbereidingen gaande voor eenzelfde middag in 2013.

De voorbereidingen voor het NVML symposium in maart 2013, waar de WGTM ook een onderdeel zal verzorgen zijn inmiddels voltooid.

Eind 2012 had de WGTM een viertal vertrekkende leden, te weten dr. Jeffrey Keuren, dr. Annemieke Heijboer, prof.dr. Ido Kema en dr. Will Wodzig. In het bijzonder moet dr. Jeffrey Keuren genoemd worden, wiens inspanningen als lid, maar vooral als secretaris onmisbaar waren. Zijn taak als secretaris is overgenomen door dr. Bart Ballieux. Onze werkgroep is inmiddels ook versterkt met de volgende nieuwe leden: dr. Tiny Korse, dr. Ralf Triepels, dr. Else Kusters, dr. Christiaan Ramakers en dr. David Boss.

Gezien het feit dat de naam 'Werkgroep Tumormarkers' de lading van ons aandachtsgebied niset geheel meer dekt, is het voorstel gedaan om de werkgroep om te dopen tot 'Werkgroep Oncologische Biomarkers (WGOB)'.

Werkgroep Klinische Besliskunde

De werkgroep Klinische Besliskunde, onderdeel van de Wetenschapscommissie, heeft in 2012 drie keer vergaderd. In 2012 is één keer een kwaliteitsronde zending m.b.t. casuïstiek rondgestuurd. Het invullen en verwerken van de rondzending is geautomatiseerd m.b.v. Google iDocuments. De Richtlijn autoriseren laboratoriumuitslagen uit 2005 is geactualiseerd en herschreven. Hetzelfde geldt voor de Richtlijn anemie-diagnostiek. In de voorjaarsvergadering zijn de richtlijnen voorgelegd aan de beroepsgroep en met aanpassing aangenomen. Het valideren en controleren van grote analyzers volgens de 6-sigma metrics methodiek is nader uitgewerkt samen met de werkgroep 6-sigma. Nagegaan wordt of dit kan leiden tot een aanbeveling/richtlijn. Aan de ontwikkeling van een webbased versie van het feedback programma wordt gewerkt.

Commissie Moleculair Biologische Diagnostiek (CMBD)

In 2012 is het secretariaat van dr. Henk Ruven overgenomen door dr. Marieke Levitus. Tevens zijn dr. Edwin van Mirre en dr. Guus Sturk tot de Commissie toegetreden, waarbij Sturk het bestuurscontact van de Commissie vormt. Dr. Ellen van Beek is in 2012 als nieuw KCio lid bij de Commissie aangeschoven. Dr. Henk Engel en dr. Karen de Vooght zijn beide dit jaar uit de Commissie gegaan en hiervoor zal nieuwe invulling in 2013 gezocht gaan worden.

In 2012 is in totaal 5x vergaderd en zijn er twee themadagen georganiseerd. De eerste op 11 mei en de tweede op 14 december. Beide dagen zijn goed bezocht en gaven veel positieve reacties. Het programma in mei had als thema 'CMBD: What else??' en het programma in december 'Moleculaire diagnostiek: Bloed, zweet en tranen'. Dit laatste programma heeft de achtergronden van de meest voorkomende moleculaire diagnostiek analyses behandeld en aandacht besteed aan de juiste rapportage hiervan. Het sprekersaanbod tijdens deze themadag was zeer gevarieerd, zowel artsen, KC's,

KCio's als medische immunologen hebben hun kennis en expertise enthousiast uit- en overgedragen. De opkomst was beide keren hoog: 80-95 personen.

In 2012 is de inventarisatie van DNA diagnostiek in Nederland voorgezet en tevens heeft de Commissie actief bijgedragen aan het schrijven van hoofdstukken voor het leerboek *Moleculaire Diagnostiek* en het *Handboek Klinische Chemische Diagnostiek*. Beide boeken zijn nog niet verschenen.

Een nieuw project binnen de Commissie voor 2013 is het aanmaken van een eigen internetpagina binnen de NVKC site met relevante informatie en kennis voor collega's. Dit om de berichtgeving en de interactie te vergroten.

Werkgroep Semen

Inleiding

Sinds 2003 is de Werkgroep Semen (WGS) actief als een gezamenlijke werkgroep van de NVKC en de KLEM. De werkgroep heeft semenanalyse, semenbewerking en semen cryopreservatie als aandachtsgebieden. De doelen van de werkgroep zijn: standaardisatie/harmonisatie door protocolontwikkeling, opleiding, kwaliteitsbewaking en afstemming met aanvragers, beleidsmakers en laboratoriumprofessionals.

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat 2012 meer een planvormend dan besluitvormend jaar was voor de WGS. De oorzaken hiervoor liggen in de lastige onderwerpen die op de agenda staan, zoals een standpunt over de morfologiebepaling, maar ook in de tijd die de deelnemers aan de werkgroep beschikbaar hebben voor vergaderen, literatuurstudie en onderzoek.

Vergaderfrequentie

In 2012 werd tweemaal vergaderd door de werkgroep. In 2011 werd reeds geconcludeerd dat de activiteit van de werkgroep omhoog moet. In 2012 is dat nog niet gelukt, maar is wel de samenwerking tussen werkgroep semen en sectie semen van SKML verder vergroot. De sectie heeft onafhankelijk van de werkgroep nog enkele keren vergaderd (uitvoerend) en heeft in 2012 duidelijke voortgang geboekt (zie volgende paragraaf). Enkele leden van de werkgroep hebben aangegeven in 2013 terug te zullen treden. Er zal gezocht worden naar vervanging binnen KLEM en NVKC.

Sectie semen SKML

Dr. Alex Wetzels is in 2012 voorgedragen als voorzitter van de sectie en in juni 2012 werd hij benoemd. Hij vervulde in 2012 tevens nog de taak van penningmeester, hetgeen geen ideale situatie is. In december 2012 heeft drs. Cees Beijer aangegeven dat hij de functie van penningmeester op zich wil nemen. Beijer was reeds lid van de werkgroep semen. De benoemingsprocedure zal begin 2013 starten. Vanaf 2013 zullen Wetzels en Beijer samen het sectiebestuur vormen. Van Trooijen, Van der Horst en van den Hoven zijn sectieleden.

De sectie vergadert samen met de werkgroep semen, vanwege grote overlap in de aandachtsgebieden. Daarnaast vergadert de sectie apart over operationele zaken. In 2012 zijn de volgende belangrijke ontwikkelingen te melden:

- Van den Hoven en van Trooijen zijn deels in dienst van de sectie gekomen. Dit maakte hun tijdsbesteding voor de sectie transparanter en heeft ertoe geleid dat een aantal zaken sneller en beter zijn gaan lopen, zoals de afwikkeling van de rapportage van de rondzendingen (na sluiting binnen 5 werkdagen controle en vrijgifte) en de bijdrage van de sectie aan het SKML kwaliteitssysteem.
- In 2012 is gezocht naar een verbetering van het materiaal voor de rondzending 'concentratie'. Onderzocht werd of het toxische Hayem kan worden vervangen door minder toxische fixatievloeistoffen. Dit blijkt niet mogelijk: de alternatieven zijn formaline en azide en deze zijn minstens even toxisch. Het weglaten van een fixatief lijkt te werken, maar infecties blijven een potentieel risico.
- Er is met SKML uitvoering gesproken over het omzetten van de huidige rapportage (in eigen beheer via Medisch Multimedia) naar Q-base en MUSE. De uitkomst is voorzichtig positief. In 2013 zullen historische data in MUSE worden opgenomen zodat referentiegrafieken kunnen worden aangeemaakt. Onderzocht zal worden of een klein onderzoek naar biologische variatie plaats kan vinden. Punt van zorg blijven de kosten die SKML begroot heeft voor de semen ICT.
- De penningmeester heeft een poging gedaan een begroting te maken in de nieuwe stijl van SKML. Met enige moeite is dit gelukt, zonder kostenverhoging. Naar verwachting zal SKML in 2013 besluiten hoe de financiële afwikkeling na 2014 gaat verlopen.
- Het gaat financieel goed met de sectie: elk jaar blijft de sectie binnen de begroting en er is een aanzienlijke reserve opgebouwd (merendeels uit voorgaande jaren; voor 2005). Voor 2013 zal een deel van de reserve begroot worden voor een deelnemersbijeenkomst (eventueel samen met de ESHRE cursus), verkennend onderzoek naar Europese standaardisatie (in eerste instantie referentiewaarden) en een tweetal onderzoekjes naar standaardisatie semenanalyse en het bepalen van biologische variatie van de semenparameters.

Standaardisatie semenanalyse

- Motiliteitsdifferentiatie: WHO-5 en de Nederlandse Netwerkrichtlijn hebben de motiliteitsklassen A en B samengevoegd tot één klasse 'progressief motiel'. Besloten werd om geen van beide systematieken uit te sluiten. Het lijkt voor de hand te liggen om bij een standaard intake (1e lijn) voor de eenvoudige rapportage te kiezen en voor het indiceren van meer geavanceerde technieken (IVF vs ICSI) A en B te onderscheiden. Bij SKML zal, t.t.v. de implementatie van de nieuwe software, een keuzemogelijkheid komen.
- Morfologie: het standpunt omtrent het al dan niet handhaven van een standaard morfologiebepaling

in de Nederlandse laboratoria is nog niet klaar. De meeste werkgroepleden vinden dat de morfologiebepaling in de huidige vorm kan worden afgeschaft, maar dat er wel een uitspraak moet kunnen worden gedaan over specifieke afwijkende vormen indien die in grotere percentages (> 20%) voorkomen. Gedacht wordt onder meer aan het opzetten van expertlaboratoria.

- De vasectomie-controle richtlijn werd in 2012 in revisie genomen, maar nog niet gereed in een tweede versie. Doel is de richtlijn gemakkelijker toegankelijk te maken. Er zal mogelijk geadviseerd worden om standaard trypsine toe te voegen.

IUI

- Enquête: er werd in 2010 een enquête gehouden vanuit de WGS onder de deelnemers van sectie semen. De respons was goed. De resultaten zouden in 2012 worden verwerkt tot een publicatie. Dit is niet gelukt, maar blijft op de agenda staan.
- De richtlijn m.b.t. het gebruik van medische hulpmiddelen voor IUI i.v.m. de wettelijk voorgeschreven CE markeringen ligt bij de commissie kwaliteit. Verwacht wordt dat deze in 2013 wordt afgehamerd.
- Aan de hand van literatuurstudie zal een 'best practise' worden opgesteld in 2013. In 2012 werd geen geschikte student gevonden om dit op te pakken. Per april 2013 zal er in Nijmegen een student starten in het kader van een ms-scriptie.

Opleiding

De E SHRE cursus 'basic semen analysis' verliep in 2012 goed. Er is nog steeds meer dan voldoende belangstelling. De NVKC zou graag zien dat er een cursus komt die meer gericht is op de labhoofden. In 2012 is een subsidie aangevraagd om dit op te zetten. Uitsluitel in 2013.

Redactiecommissie NTKC

De Redactiecommissie kwam in 2012 slechts eenmaal bijeen. De samenstelling bleef onveranderd. Er zijn in 2012 vier reguliere nummers verschenen. Het januari-nummer was helemaal gewijd aan 'Onderzoekslijnen'. Hiertoe werden met behulp van de PPO database die lijnen geselecteerd waarvan minimaal 10 publicaties opgenomen zijn. De hoofdonderzoekers werden vervolgens gevraagd in 3 tot 4 pagina's een overzicht te geven van het onderzoek en de bereikte resultaten. Dit nummer werd in het kader van het Lustrum ook aan de Stafbesturen en de Raden van Besturen van de Nederlandse ziekenhuizen gestuurd. Het aprilnummer bevatte de abstracts van de posterpresentaties van de Nationale Wetenschapsdag op 19 april 2012, alsmede de tentamens 2011 en de Jaarverslagen. Het juli-nummer bevatte naast enkele artikelen en beschouwingen, de 10 'short communications' als uitwerking van het onderzoek gepresenteerd op de Wetenschapsdag.

Het oktobernummer was een regulier nummer dat naast enkele bijdragen uit de laboratoriumpraktijk twee interessante historische beschouwingen van de hand van dr. J.J. Heeren bevatte en twee bijdragen van de Commissie Klinisch Chemicus In Opleiding. Hier-

naast werd de Lustrumspecial 'Verbinding tussen de lijnen' verzorgd. Deze speciale uitgave bevatte interviews met stakeholders van de NVKC en maakte deel uit van het Lustrumcongres van de NVKC op 20 september in het Krasnapolsky te Amsterdam.

In totaal bevatte het tijdschrift in 2012, 287 pagina's wat niet afwijkt van eerdere jaren. Echter het aantal 'oorspronkelijke' artikelen en ook het aantal bijdragen voor de rubriek 'Uit de Laboratoriumpraktijk' is nog steeds dalende en zorgwekkend laag.

Verder valt het op dat de bijdragen van de KCIO's in 2012 uiterst gering zijn, hetgeen de Redactiecommissie eveneens zorgen baat. Dit is onder de aandacht van de Wetenschapscommissie en Registratiecommissie gebracht.

Historische Commissie

De Commissie die dit jaar in gedachten haar vijfde lustrum vierde (namelijk opgericht in 1988 na het IFCC-congres in Den Haag) kwam in 2012 driemaal bijeen waarbij de volgende onderwerpen besproken werden:

1. ontwikkeling website oude instrumenten/boeken
2. aanleggen fotoarchief
3. samenstelling commissie
4. toekomst commissie
5. voltooiing archief NVKC-commissies
6. samenwerking met museum Boerhaave

Collega dr. Wiveka Elion-Gerritzen trad terug als lid van de HC waardoor ook de positie van secretaris vacant werd. Hiervoor in de plaats stelde collega Han Peek zich beschikbaar. De collegae Dick van van Dam en Jacques Heeren gaven te kennen eveneens te willen uittreden al gaven zij aan zich beschikbaar te houden voor afrondende activiteiten (archief commissies, publicitaire zaken).

In september werd tijdens het NVKC-lustrum in Amsterdam door de voorzitter en de secretaris de website i.s.n. gedemonstreerd waarbij de voorzitter tevens tijdens de jaarvergadering een presentatie van de activiteiten van de HC hield en opriep tot medewerking aan de verder uitbouw van de website. In oktober werd door de voorzitter overleg gepleegd met het bestuur over, met name de toekomst van de HC waarbij vooral verjonging van de commissie bepleit werd. Tevens kwam de samenwerking met het museum Boerhaave, die nu op een laag pitje staat, aan de orde. Dit mede in het licht van de collectie oude instrumenten waarover de vereniging kan beschikken die nu landelijk verspreid is en waarvan het voortbestaan op sommige plaatsen onder druk staat. Daarnaast kwam de archivering van NVKC-commissies in het digitale tijdperk (tot ca. het jaar 2000 verzorgd door de HC) aan de orde alsmede de gewenste geschiedschrijving van de NVKC over de laatste decennia. Collega Heeren schreef een tweetal artikelen die in het oktobernummer van ons tijdschrift gepubliceerd werden: 1) Otto Folin: een 'American Dream' in de klinische chemie en 2) Een eeuw Nederlandse hand- en leerboeken in de klinische chemie.